

Rapport om samfundsansvar 2023

Ansvarlig
pension til dem,
der **former**
Danmark

Denne rapport udgør P+'s lovpligtige rapportering om samfundsansvar, jf. § 142 og § 143 i bekendtgørelsen om finansielle rapporter for forsikrings-selskaber og tværgående pensionskasser samt disclosureforordningen (EU) 2019/2088. Rapporten er godkendt af bestyrelsen den 11. marts 2024.

Rapporten afspejler arbejdet med ansvarlige investeringer på tværs af P+'s investeringer i standardporteføljen, der blandt andet omfatter P+ Livscyklus og P+ Balance, medmindre andet er angivet. Karakteristika for investeringsprofilen P+ Bæredygtig, der har endnu højere fokus på bæredygtighed end vores standardportefølje, er uddybet på pplus.dk. Du kan desuden finde yderligere oplysninger om de miljømæssige og sociale karakteristika samt de bæredygtige investeringer i de periodiske oplysninger i bilagene til denne rapport.

Indhold

- 4 Forord
- 6 Vores tilgang til ansvarlige investeringer
- 9 2023 i tal
- 10 CO₂-aftryk halveret på fire år
- 14 Farvel til fossile kæmper
- 18 Nye milliarder i vedvarende energi
- 20 Risiko for forbindelser til tvangsarbejde
- 24 Ny helhedsplan for biodiversitet
- 28 Godt år for P+ Bæredygtig
- 32 Vi holder bankerne fast på deres klimaansvar
- 34 Hvornår er en investering bæredygtig?
- 38 Vores investeringers negative indvirkning
- 40 Vi arbejder for bedre bæredygtighedsdata
- 44 Nedslag i aktivt ejerskab og indflydelse
- 48 Nej til aggressiv skatteplanlægning
- 50 Forventninger til 2024
- 52 Interne forhold i P+
- 54 ESG-nøgletal
- 62 Bilag: Periodiske oplysninger

Forord

2023 var et begivenhedsrigt år i arbejdet med ansvarlige investeringer.

I P+ fortsatte vi det målrettede arbejde med at sænke CO₂-aftrykket fra vores investeringer. Det betød, at vi ved udgangen af 2023 næsten havde halveret vores CO₂-aftryk sammenlignet med 2019.

Vores investeringers CO₂-aftryk er et område, vi har stort fokus på i vores aktive ejerskab. Derudover har vi foretaget nye fossile fravalg, som har bidraget til CO₂-reduktionen i porteføljen. I 2023 sagde vi blandt andet farvel til de sidste to større olie- og gasselskaber i porteføljen i form af ENI og Repsol. Dermed er alle de største olie- og gasselskaber fravalgt af P+.

2023 var også året, hvor vi lancerede den første helhedsplan for vores arbejde med at modvirke tabet af biodiversitet. Der er stadig mange ubekendte i arbejdet med at opgøre og måle biodiversitet. Men en dataudfordring må ikke blive en hindring for at handle.

Derfor har vi blandt andet tilsluttet os to ambitiøse internationale investorsamarbejder som et led i, at vi øger vores aktive ejerskab med fokus på biodiversitet. Og vi kommer løbende til at bygge videre på indsatsen.

Respekt for menneskerettigheder var fortsat et hovedtema i 2023. Vi har haft særligt fokus på problematikken vedrørende den kinesiske region Xinjiang, hvor rapporter har vist, at etniske mindretal bliver brugt som tvangsarbejdere. Det indebærer en risiko for forbindelser til tvangsarbejde i blandt andet forsyningskæderne til produktionen af solceller, som Kina har sat sig massivt på.

I P+ har vi derfor skruet op for vores aktive ejerskab og skærpet vores vurderingsproces af de kapitalforvaltere, der kan investere i solceller på vegne af os. Og det er et område, som vi kommer til at monitorere nøje for at understøtte, at investeringer i vedvarende energi også er socialt ansvarlige.

Vores politik for ansvarlige investeringer gælder på tværs af porteføljen. Og pensionsopsparinger i P+ har derfor et højt niveau for ansvarlige investeringer. Hvis man som medlem ønsker et endnu højere niveau, end det man har som standard, kan man vælge investeringsprofilen P+ Bæredygtig.

Vores medlemmer har taget rigtig godt imod P+ Bæredygtig. Hver 10., som tager stilling til sin investeringsprofil, vælger i dag P+ Bæredygtig.

I første omgang lancerede vi P+ Bæredygtig med én risikoprofil, der svarer til mellem risiko i vores standardprodukt. I 2024 lancerer vi yderligere to risikoprofiler under P+ Bæredygtig. Det betyder, at man som medlem vil kunne vælge imellem P+ Bæredygtig med både høj, mellem og lav risiko – ligesom man kan i vores standardprodukt.

På den måde ønsker vi at gøre det endnu nemmere for vores medlemmer at tage stilling til, om de ønsker et endnu højere fokus på bæredygtighed end det, de allerede har i dag.

Vi håber, at denne rapport kan bidrage med at skabe åbenhed om vores arbejde med at sikre ansvarlig pension til dem, der former Danmark.

UN PRI, OECD's Retningslinjer for multinationale virksomheder, FN's Retningslinjer for menneskerettigheder og erhvervsliv, Paris-aftalen m.m.

Vores tilgang til ansvarlige investeringer

I P+ arbejder vi målrettet for, at vores mere end 114.000 medlemmers opsparinger bliver investeret ansvarligt.

Vores arbejde med ansvarlighed tager udgangspunkt i lovgivning samt internationale aftaler, retningslinjer og principper, herunder bl.a. UN PRI, OECD's Retningslinjer for multinationale selskaber, FN's Retningslinjer for menneskerettigheder og erhvervsliv samt Paris-aftalen.

Vores politik for ansvarlige investeringer omfatter blandt andet temaerne klima, miljø, biodiversitet, ansvarlig skat, ledelsesforhold, antikorrupsion, bestikkelse, menneske- og arbejdstagerrettigheder.

Som ansvarlig investor er vi opmærksomme på, at vores investeringer kan have både positiv og negativ indvirkning på de nævnte temaer. Og vi arbejder fokuseret på at forebygge og håndtere negativ indvirkning.

Vores arbejde med ansvarlige investeringer er baseret på tre grene.

For det første tilvælger P+ aktivt bæredygtige investeringer.

For det andet foretager vi såkaldt ESG-due diligence. Det betyder, at vi så vidt muligt foretager en grundig vurdering af investeringshensyn til miljø og klima (Environment), sociale (Social) og ledelsesmæssige forhold (Governance). Du kan læse mere om vores due diligence på s. 45.

For det tredje udøver vi aktivt ejerskab. Det vil sige, at vi arbejder for at påvirke de selskaber, vi investerer i, så de udvikler sig i overensstemmelse med vores politik for ansvarlige investeringer.

Ved at fokusere på de tre områder vurderer vi, at vi bedst kan arbejde for en bæredygtig udvikling.

Fravalg er ikke en bærende gren

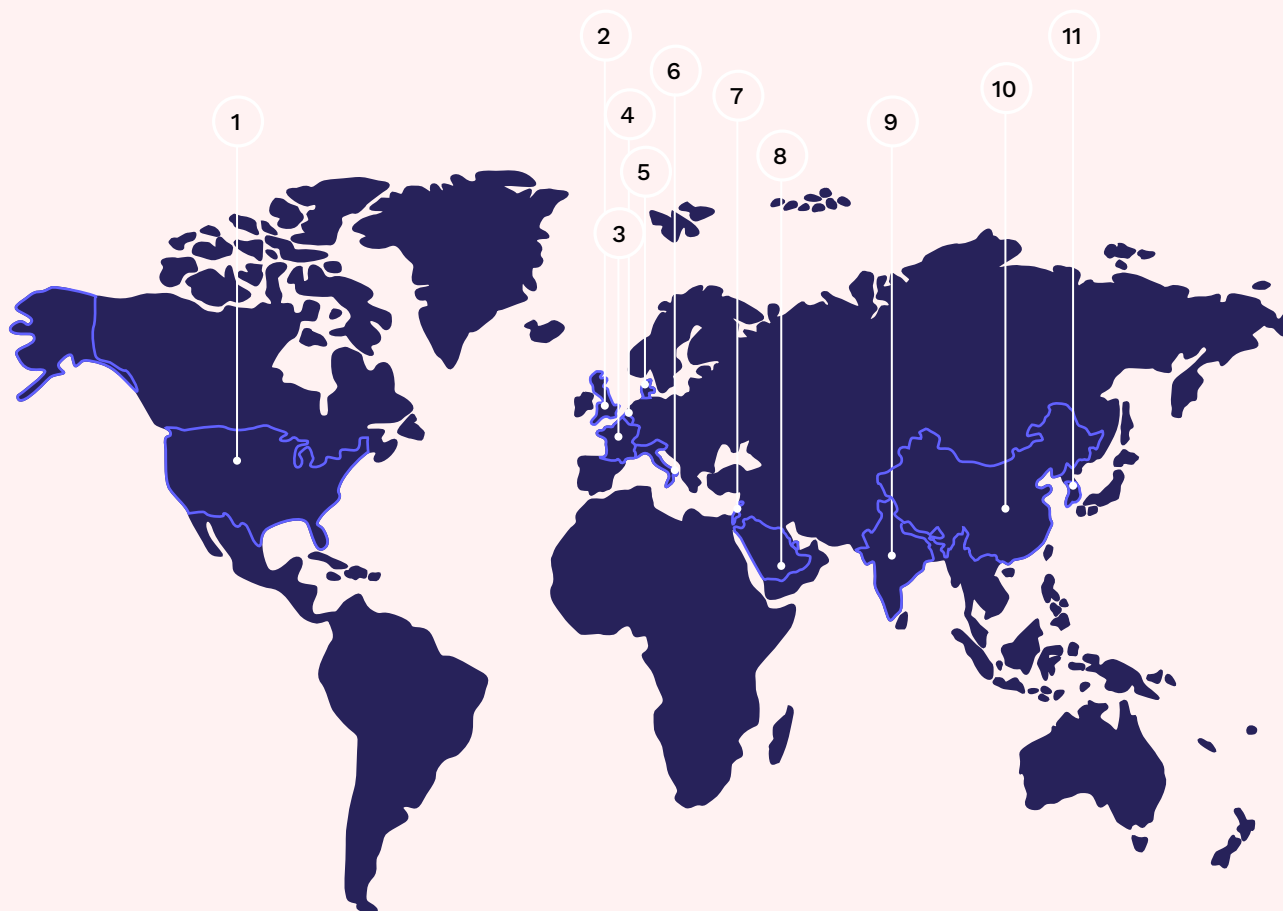
Når investorer fravælger at investere i et selskab, får det ofte stor opmærksomhed. Men når man fravælger et selskab, forringer man samtidig sine muligheder for at presse på for en ansvarlig udvikling i selskabet.

I P+ ser vi derfor fravalg som ét blandt mange andre redskaber i vores værktøjskasse – ikke som et mål i sig selv.

Hvis dialogen er udsigtsløs, kan vi vælge selskaber fra. Men vi prioriterer så vidt muligt aktivt ejerskab. Og vi gennemgår løbende vores fravalgsliste for at vurdere, om selskaberne har forbedret sig, så en investering igen kan komme på tale. På den måde mener vi, at vi bedst understøtter en reel omstilling og udvikling.

Du kan se en illustration af vores tilgang i figuren til venstre.

Fokuspunkter i 2023

1: Aktivt ejerskab med amerikanske giganter
Vi er i dialog med bl.a. Starbucks og Facebook, s. 46.

2: Britiske batterier til den grønne omstilling
Ny investering i batterikapacitet og ladestandere til elbusser, s. 19.

3: Fransk fond understøtter bæredygtig udvikling
P+ investerer en halv mia. kr. i ansvarlig infrastruktur, s. 19.

4: Bruxelles baner vejen for bedre bæredygtighedsdata
P+ opfordrer til ambitiøs implementering af ny EU-lov, s. 42

5: Renovering af danske ejendomme
Cirkulære og energivenlige løsninger i renovering af Aarhus-ejendom, s. 13.

6: Farvel til fossile kæmper
De sidste store fossile selskaber er fravalgt i form af italienske ENI og spanske Repsol, s. 15.

7: Nej til finansiering af bosættelser
P+ har fravalgt israelske banker, der finansierer bosættelser på besatte områder, s. 23.

8: Dialog med DSV om saudisk samarbejde
Aktivt ejerskab med fokus på menneskerettigheder, s. 47.

9: Kontroverser kontra klima i indisk konglomerat
Indisk producent af grøn energi fravalgt efter beskyldninger om bl.a. svindel og korruption, s. 37.

10: Tvangsarbejde i Kina
Risikoen for forbindelser til tvangsarbejde i Xinjiang fører til nye fravalg og forholdsregler, s. 21.

11: Skærpet dialog med sydkoreanske Samsung
Som stor CO₂-udleder er Samsung underlagt skærpet aktivt ejerskab, s. 11.

CO₂-reduktion i investerings-
porteføljen siden 2019:

48 pct.

Nye investeringer i vedvarende
energi i 2023:

2 mia. kr.

Frasalg af fossile og CO₂-intensive
selskaber siden 2019:

2,3 mia. kr.

Investeringer i fonde, som har klas-
sificeret sig som fuldt eller delvist
bæredygtige iht. artikel 8 eller 9 i EU's
Disclosureforordning:

2,8 mia. kr.

34.851 forslag har vi stemt om ved
så mange generalforsamlinger:

3.180

---

270 dialoger om
miljømæssige, sociale
og ledelsesmæssige
forhold som en del af
vores aktive ejerskab.

50 pct. af alle nye fonds-
investeringer har klassifi-
ceret sig som fuldt eller
delvist bæredygtige iht.
artikel 8 eller 9 i EU's
Disclosureforordning.

CO₂-aftryk halveret på fire år

Klima har igen i år stået højt på dagsordenen i vores arbejde med ansvarlige investeringer.

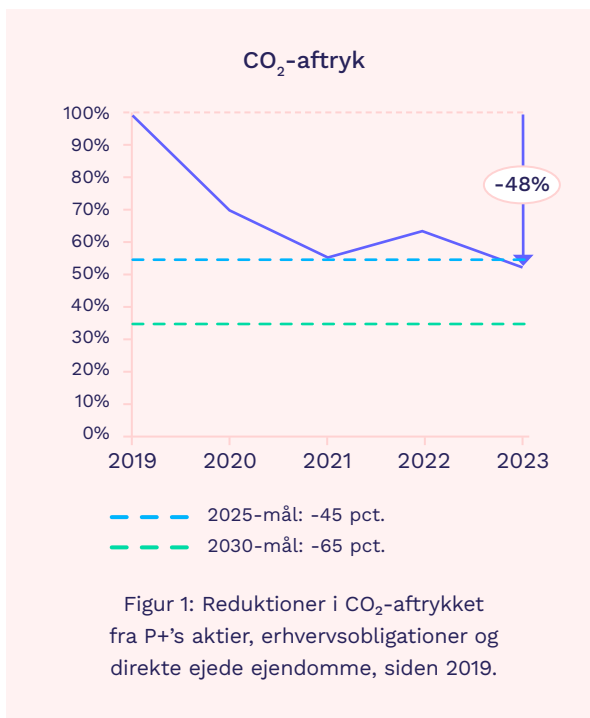
I P+ har vi sat flere ambitiøse klimamål. Et af dem er, at hele vores investeringsportefølje skal være klimaneutral senest i 2050. Det er en målsætning, vi har forpligtet os til, igennem investorinitiativet Net-Zero Asset Owner Alliance.

Vi har sat flere delmål på vejen mod en CO₂-neutral portefølje. I 2025 skal vi have opnået en CO₂-reduktion på 45 pct. sammenlignet med 2019. Målet gælder på tværs af aktier, erhvervsobligationer og de ejendomme, som P+ ejer direkte. I 2030 skal CO₂-reduktionen være på 65 pct.

Foran kurven

Ved udgangen af 2023 havde vi reduceret CO₂-aftrykket fra vores investeringsportefølje med 48 pct. Dermed er delmålet for 2025-målet allerede indfriet – to år før tid. Udviklingen i vores reduktioner kan ses på figur 1.

Selvom 2025-målet reelt er nået, står arbejdet ikke stille. Tværtimod har vi øjnene rettet mod næste milepæl: En reduktion på 65 pct. senest i 2030.

Beregningsmetode giver udsving undervejs

Når man opgør CO₂-aftrykket, skal man være opmærksom på, at beregningen er forholdsvis

følsom over for investeringernes markedsværdi. Det skyldes, at man beregner CO₂-aftrykket som CO₂-udledningen fra vores investeringer pr. mio. kr., vi har investeret. Det betyder, at CO₂-aftrykket stiger, når markedsværdien falder – og omvendt.

Derfor steg vores investeringers CO₂-aftryk fx pludselig, da de finansielle markeder faldt kraftigt i 2022 – selvom de selskaber, vi har investeret i, faktisk udledte mindre CO₂ end året inden.

Aktivt ejerskab og frasalg for 2,3 mia. kr.

Vi har fokus på at reducere CO₂-aftrykket ved hjælp af en indsats, der står på flere ben.

Sideløbende med vores aktive ejerskab har vi fravalgt en række fossile selskaber med væsentlig CO₂-udledning. Det har vi gjort for at imødekomme tidligere generalforsamlingsbeslutninger og medlemsønsker, og fordi vi har vurderet, at selskabernes omstilling går for langsomt.

Siden 2019 har vi på den baggrund frasolgt fossile og CO₂-intensive selskaber for i alt 2,3 mia. kr. Der er bl.a. tale om forsynings-, olie-, gas- og kulselskaber foruden en række stål-, cement- og industriselskaber med store CO₂-aftryk.

Fravalgene af selskaber med store CO₂-aftryk har bidraget med væsentlige reduktioner. Men fordi man kun kan fravælge selskaber én gang, er flere af de lavthængende frugter ved at være høstet. Det betyder, at vores aktive ejerskab bliver stadig vigtigere.

Vi fører skærpet aktivt ejerskab med de største CO₂-udledere i vores portefølje. Det er blandt andet den danske rederigigant A.P. Møller Mærsk og det sydkoreanske teknologiselskab Samsung.

Vi oplever, at dialogen med mange af de største CO₂-udledere er god. Der er dog tale om et langt sejt træk. Derfor går vi sammen med andre investorer, så vi er flere, der sammen skubber på forandring.

Læs mere om vores klimamål på pplus.dk.

Investering skal forhindre CO₂-udledning

I 2023 investerede P+ mere end 500 mio. kr. i en ny fond, der skal forhindre udledningen af en mia. ton (1GT) CO₂ inden udgang af 2050.

Fonden, der på grund af målsætningen har fået navnet 1GT, skal nå sit mål ved at investere i klimaeffektive produkter, der kan erstatte lignende produkter med et højere klimaaftryk. På den måde bliver atmosfæren sparet for CO₂.

Investeringerne vil fokusere på sektorer med store CO₂-aftryk såsom energi, transport, fødevarer og landbrug, der i dag står for størstedelen af den globale udledning. Af samme årsag har netop de sektorer også et stort behov og potentiale for at omstille sig.

Fonden har desuden fokus på investeringer, der fx kan mindske forbruget af naturressourcer, eller som har fokus på cirkulære forretningsmodeller, hvor ressourcer bliver genanvendt.

I P+ har vi derfor også en klar forventning om, at de virksomheder og løsninger, som fonden investerer i, vil blive efterspurgt og kan levere et godt afkast til vores medlemmers pensioner.

I 2023 har fonden blandt andet investeret i den engelske virksomhed Huel, der producerer plantebaserede convenience-måltider.

Huel har blandt andet forpligtet sig til, at alle måltider skal være i overensstemmelse med målene om at begrænse den globale opvarmning til 1,5 grader, og deres måltider skal bidrage med 50 pct. mindre CO₂-aftryk end det gennemsnitlige amerikanske måltid.

Ankerinvestor og med fra start

P+ har igennem en længere periode været i dialog med Morgan Stanley, der står bag fonden, om, hvordan fonden skulle designes.

Dialogen har blandt andet handlet om, hvilke typer af selskaber som fonden efter vores mening burde fokusere på. Ligesom vi har været i dialog om, hvordan man skal måle forhindret CO₂-udledning på den rigtige måde.

Det har også været vigtigt for P+, at der blev skabt en struktur, der både giver fonden incitament til at opnå et godt afkast og levere på målet om forhindret CO₂-udledning. Så der både bliver leveret på reduktionsmålene og afkastet.

Fonden er klassificeret under artikel 9 i EU's Disclosureforordning, hvilket betyder, at fonden skal have et bæredygtighedsmål, og at alle investeringerne i fonden skal bidrage til målet. Derudover skal fonden leve op til oplysningskrav om investeringernes indvirkning på klima, biodiversitet, miljø, sociale og ledelsesmæssige forhold.

Renovering med cirkulære løsninger

I 2019 købte P+ Vestas' tidligere hovedkontor i Aarhus. Siden da har vi arbejdet med at renovere ejendommen med respekt for både bygningens oprindelse og nye energirigtige løsninger.

Bygningen har Danmarks største jordvarmeanlæg og 1300 kvadratmeter solcellepaneler, der både leverer strøm og varmt vand. Det betyder, at bygningen har den højst mulige energimærkning, og at den bruger 50 pct. mindre energi end en gennemsnitlig kontorbygning.

I forbindelse med renoveringen har P+ haft fokus på cirkulære og energivenlige løsninger. Det betyder, at bordpladerne i receptionen fx er produceret af restaffald fra skallerne af kaffebønner.

P+ har også valgt danskproducerede lamper, der består af mindst 75 pct. genbrugt plast fra plastikflasker.

Farvel til fossile kæmper

I 2023 fravalgte P+ ENI og Repsol. Dermed er alle større fossile selskaber fortid i P+.

I P+ ønsker vi at bidrage til en reel omstilling og ansvarlig udvikling. Derfor arbejder vi for at påvirke de selskaber, vi investerer i, for at fremme miljømæssige og sociale karakteristika. Som udgangspunkt forsøger vi at påvirke selskaberne via aktivt ejerskab. Men hvis dialogen er udsigtsløs, kan vi vælge selskaberne fra.

Siden 2019 har P+ haft skærpet fokus på fossile selskaber, og vi har løbende blandt andet fravalgt olie- og gasselskaber. Ved indgangen til 2023 havde P+ derfor kun to større olie- og gasselskaber tilbage i porteføljen: De to europæiske selskaber ENI og Repsol.

Både ENI og Repsol har forpligtet sig til at blive CO₂-neutrale senest i 2050. Og begge selskaber har opstillet delmål, der skal understøtte målet om CO₂-neutralitet. Derfor har vi tidligere beholdt dem i porteføljen.

I løbet af de seneste år har P+ blandt andet stemt imod Repsols klimastrategi på selskabets årlige generalforsamling for at signalere, at vi ikke mener, at strategien er ambitiøs nok. Via vores samarbejdspartnere har vi også ført dialog med både ENI og Repsol om deres nye investeringer (capex-planer) for at holde dem fast på, at de skal leve op til deres klimamålsætninger.

Manglende handling

I september 2023 måtte vi desværre konstatere, at både ENI og Repsols omstilling stadig går for langsomt på trods af de grønne ambitioner. Begge selskaber foretager fx fortsat nye investeringer, der ikke er forenelige med målet i Paris-aftalen om at begrænse de globale temperaturstigninger til under 1,5 grader. ENI har fx fortsat planer om at udvide deres olieproduktion i Arktis.

I september 2023 blev begge selskaber derfor fravalgt.

Hvad er Climate Action 100+?

Climate Action 100+ er et internationalt investorsamarbejde, der fører aktivt ejerskab med verdens største CO₂-udledende selskaber.

Formålet er at få selskaberne til at reducere deres CO₂-udledninger, håndtere klimarelaterede finansielle risici og forbedre deres klimarapportering for at skabe langsigtet værdi til gavn for både aktionærerne og den grønne omstilling.

P+ er en del af Climate Action 100+ sammen med mere end 700 andre investorer, og der er udvalgt 170 virksomheder, som der føres aktivt ejerskab med.

Ingen fossile kæmper tilbage

Med fravalget af ENI og Repsol har P+ fravalgt alle de største olie- og gasselskaber. Det indebærer, at P+ har fravalgt alle olie- og gasselskaber på det internationale investorinitiativ Climate Action 100+'s liste over verdens største virksomheder og CO₂-udledere.

I kraft af vores løbende fravalg har vi desuden samlet set fravalgt de 50 olie- og gasselskaber, der har ekspanderet deres produktion mest.

Opdatering af fossile fravalg

Med fravalget af ENI og Repsol har P+ fravalgt alle større olie- og gasselskaber. Men vi har fortsat investeret i en række energiselskaber, hvor en mindre del af omsætningen stammer fra produktionen af olie- og gas.

Vi monitorerer løbende selskaberne med henblik på at sikre, at de ikke overskrider vores fravalgskriterier. Men vi undersøger omvendt også, om der er selskaber blandt dem, vi har valgt fra, som har haft en positiv udvikling og ikke længere bør stå på vores fravalgsliste.

I 2023 har vi på baggrund af en gennemgang af vores portefølje fravalgt 10 nye selskaber, der udvinder kul. Samtidig er 10 selskaber fjernet fra fravalgslisten, fordi de enten er ophørt eller har frasolgt deres aktiviteter inden for udvinding af kul.

Vi har fravalgt 15 nye olie- og gasselskaber, fordi de overskrider vores fravalgskriterier. Et selskab er fjernet fra listen, fordi det ikke længere overskrider vores fravalgskriterier.

P+ har også fravalgt 7 nye forsyningsselskaber i overensstemmelse med vores fravalgskriterier.

Har fravalg betydning for afkast?

Vi forventer, at de fravalg, vi har foretaget, på kort sigt både kan have en positiv og en negativ effekt på vores afkast, og at effekten vil svinge år for år. På langt sigt er det dog vores forventning, at fravalgene ikke påvirker afkastet væsentligt.

Det skyldes, at vores samlede fravalg kun udgør en marginal del af de samlede aktiver, som P+ kunne investere i. Dermed har vi stadig et til-

strækkeligt bredt investeringsunivers til, at vi fortsat kan sammensætte porteføljer med en god risikospredning. Ligesom vi fortsat kan finde aktiver, hvor egenskaberne og det forventede afkast modsvarer de selskaber, vi har fravalgt.

Dermed er det forventede afkast på niveau med det forventede afkast i en portefølje helt uden fravalg.

For den del af porteføljen, der består af børsnoterede aktier, har vores fravalg over den seneste årrække haft en lille, men positiv effekt.

P+'s fravalgskriterier for fossil energi

Kulselskaber

P+ har nultolerance over for udvinding af kul. Det betyder, at vi systematisk fravælger selskaber, der har en omsætning fra at udvinde kul.

Hvis et selskab udvinder kul til eget forbrug, og ikke sælger det videre, fremgår det ikke af de data, vi modtager fra vores dataleverandør. Her er vi således afhængige af information fra andre kilder. Hvis vi modtager pålidelig information om, at et selskab udvinder kul til eget forbrug, kan selskabet blive fravalgt.

Olie- og gasselskaber

P+ fravælger systematisk selskaber, hvor omsætningen fra at udvinde ukonventionel olie eller gas er større end 20 pct.

Vi fravælger også selskaber, hvor omsætningen fra at udvinde konventionel olie eller gas er større end 30 pct. Vi kan dog vælge at beholde selskaber i porteføljen, hvis størstedelen af omsætningen stammer fra konventionel gas.

Derudover fravælger vi selskaber, som ud fra en helhedsbetragtning har væsentlig negativ indvirkning på klimaet, og hvor aktivt ejerskab har vist sig udsigtsløst – også selvom omsætningen fra olie eller gas ligger under vores grænseværdier.

Det betyder blandt andet, at de 50 mest ekspanderende olie- og gasselskaber er fravalgt af P+.

Forsyningselskaber

Vi fravælger systematisk selskaber, hvor mere end 25 pct. af omsætningen stammer fra elektricitet produceret med kul, eller hvor den installerede kapacitet til produktionen af elektricitet fra kul overstiger 10.000 MW.

Hvis vi modtager data om, at et forsynings-selskab ekspanderer deres produktion af kulbaseret elektricitet væsentligt, kan selskabet desuden blive fravalgt, selvom det ikke overskrider vores grænseværdier.

Nye milliarder i vedvarende energi

I 2023 foretog P+ nye investeringer i vedvarende energi for ca. 2 mia. kr.

I P+ ønsker vi at understøtte den grønne omstilling igennem vores investeringer. Det gør vi blandt andet med nye investeringer i vedvarende energi, hvor vi alene i 2023 besluttede at investere ca. 2 mia. kr.

Ny fond for vedvarende energi

I 2023 investerede P+ 450 mio. kr. i en vedvarende energi-fond fra den franske kapitalforvalter Omnes. Vi øremærkede desuden yderligere 450 mio. kr. til såkaldte co-investeringer i vedvarende energi sammen med Omnes.

Målet med den nye vedvarende energi-fond er at investere i virksomheder, der arbejder med vedvarende energiproduktion, med henblik på at udvikle dem til at blive næste generation af vedvarende energi-selskaber. Fonden vil især fokusere på europæiske energiselskaber, der har styrkepositioner inden for sol og vind.

Fonden har fx allerede investeret i vedvarende energiproducenter i både Sverige, Østrig, Grækenland, Tyskland og Storbritannien, som tilsammen har udviklingsprojekter, der tegner sig for mange gigawatt vedvarende energi.

Fonden er klassificeret som fuldt bæredygtig under artikel 9 i EU's Disclosureforordning. Det betyder, at fonden skal have bæredygtighed som mål, og at investeringerne ikke må have negativ indvirkning på klima, biodiversitet, miljø, sociale og ledelsesmæssige forhold. Fonden forpligter sig også på at være transparent om en række bæredygtighedsoplysninger.

Vi forventer, at langt hovedparten af de investeringer, som den nye fond kommer til at foretage, vil være decideret klimavenlige og overholde sociale minimumskrav i forhold til blandt andet menneskerettigheder. Dermed kan de bidrage til at indfri P+'s klimamål om, at mindst 15 pct. af porteføljen skal bestå af klimavenlige investeringer i 2030.

Lån til vedvarende energiprojekter

I 2023 investerede P+ 750 mio. kr. i kreditfonden Green Credit Fund I fra den danske kapitalforvalter Copenhagen Infrastructure Partners (CIP).

Fonden skal understøtte projekter inden for vedvarende energi ved at udlåne penge til infrastrukturprojekter inden for bl.a. land- og havvind, sol og lagring af grøn strøm i primært Europa og Nordamerika.

Investeringen er først og fremmest en attraktiv investeringscase. P+ har flere investeringer i andre af CIP's fonde, som har leveret gode afkast. På samme måde har vi en klar forventning om, at kreditfonden også kan levere et attraktivt afkast til vores medlemmer.

Derudover er investeringen i en kreditfond også interessant for P+, fordi den er med til at øge vores eksponering mod vedvarende energiproduktion på tværs af flere aktivklasser. Det betyder, at en endnu større del af porteføljen bidrager til at understøtte vores klimamål.

Ligesom fonden fra Omnes er Green Credit Fund I klassificeret som fuldt bæredygtig under artikel 9 i EU's Disclosureforordning.

Batterier til den grønne omstilling

I 2023 foretog P+ en investering på 300 mio. kr. i den engelske virksomhed Zenobe. Selskabet har på få år opbygget en markedsposition som en af de største operatører inden for batterier og lade-standere til elbusser i Storbritannien, Australien og New Zealand.

Derudover opstiller Zenobe batterikapacitet til elnettet, som gør det muligt at lagre strøm fra vedvarende energikilder som fx sol og vind, så man også kan bruge strømmen, når det ikke blæser, eller solen ikke skinner. Dermed er Zenobe med til at imødekomme behov, som alt andet lige kun vil blive større i lyset af den grønne omstilling.

Risiko for forbindelser til tvangsarbejde

Risikoen for forbindelser til tvangsarbejde i Kina kaster en skygge over investeringer i solceller.

Som en del af arbejdet med ansvarlige investeringer har P+ stort fokus på menneskerettigheder. Et af de områder, som P+ har haft særligt fokus på i 2023, er den kinesiske region Xinjiang. Flere medier, menneskerettighedsorganisationer og NGO'er har nemlig rapporteret om systematisk undertrykkelse af det religiøse og etniske mindretal uighurerne i Xinjiang.

Kina benægter beskyldningerne og hævder, at deres politikker i Xinjiang skal bekæmpe ekstremisme og terrorisme samt fremme økonomisk udvikling i regionen.

Ikke desto mindre har både lækkede officielle dokumenter og vidnesbyrd bekræftet, at uighuerne blandt andet bliver udsat for overvågning og vilkårlige tilbageholdelser, ligesom de risikerer at havne i interneringslejre og blive sat til tvangsarbejde.

Dilemmafyldte solceller

En af de industrier, som problematikken om tvangsarbejde kaster en skygge over, er den globale solcelleproduktion. Kina har nemlig investeret massivt i forsyningskæderne til solceller lige fra udvinding og forarbejdning af vigtige råmaterialer til produktionen af de færdige solpaneler.

Resultatet er, at kinesiske producenter sidder på over 80 pct. af markedet ifølge et estimat fra Det Internationale Energiagentur. Og netop solcelleproduktionen er en af de industrier, hvor risikoen for forbindelser til tvangsarbejde er meget høj, konkluderer blandt andet en rapport fra Sheffield Hallam University.

I P+ ønsker vi at understøtte den grønne omstilling igennem vores investeringer. Derfor investerer

vi løbende i vedvarende energi fra både sol- og vind.

Men som ansvarlig investor tænker vi samtidig ansvarlighed i bred forstand. Derfor har vi gennemgået vores portefølje for at kortlægge mulige forbindelser fra vores investeringer i solceller til problematikken i Xinjiang.

Fravalgte selskaber i solcelleindustrien pga. mulige forbindelser til tvangsarbejde i Xinjiang

- TCL Zhonghuan Renewable Energy Technology Co. Ltd. (inkl. moderselskabet TCL Technology Group Corp.)
- Daqo New Energy Corporation
- GCL-Poly Energy Holdings Company (inkl. moderselskabet GCL Technology Holdings Ltd.)
- Xinjiang Hoshine Silicon Industry
- Trina Solar
- LONGi Green Energy Technology
- Ja Solar
- JinkoSolar

Nye fravalg og forholdsregler

På grund af forholdene i Xinjiang kan det være svært at få et præcist indblik i den mulige anvendelse af tvangsarbejde. De kontroller, der bliver foretaget på fabrikkerne, fremstår ofte uigennemsigtige. Og det er svært at spore råmaterialer på

tværs af en kompleks forsyningskæde. Det gør det svært at vide noget med sikkerhed.

I P+ har vi foretaget en grundig vurdering af både vores børsnoterede og ikke-børsnoterede investeringer med tilknytning til solcelleindustrien. Vi har blandt andet vurderet selskaber, der producerer og leverer solcellekomponenter. Vi har også gennemgået de energiselskaber og andre selskaber, der køber komponenterne til solceller. Ligesom vi har gennemgået de ikke-børsnoterede fonde, der investerer i solcelleparker.

På baggrund af vores vurdering har vi fravalgt 10 kinesiske selskaber, som vi vurderer, er tæt forbundne til problematikken i Xinjiang. De 10 selskaber producerer enten selv solceller eller leverer råmaterialer til produktionen.

Vi har sat yderligere 10 selskaber på vores observationsliste, fordi vi vurderer, at de er eksponerede igennem deres forsyningskæder. Derfor vil vi monitorere selskaberne tæt og forsøge at indlede en dialog om deres mulige forbindelser til problematikken i Xinjiang.

Vi har desuden skærpet den ESG-vurdering, vi foretager, inden vi investerer i ikke-børsnoterede fonde, der kan investere i solenergi.

Sideløbende har vi øget vores monitorering af de kapitalforvaltere, der har investeret i solenergi på vegne af P+. Og vi har intensiveret dialogen for at øge deres fokus på problematikken og ansvarlig virksomhedsadfærd i leverandørkæder.

På baggrund af disse foranstaltninger mener vi, at vi fortsat kan understøtte den grønne omstilling med investeringer i solceller. Vi vil løbende følge

op over for både selskaber og kapitalforvaltere og foretage en ny vurdering af situationen senest i oktober 2024.

Risiko for tvangsarbejde i flere sektorer

Risikoen for brug af tvangsarbejde i Xinjiang er ikke begrænset til solcelleindustrien. Forsyningskæderne til blandt andet elektronik, biler og tøj er også påvirkede.

P+ gennemgår som minimum en gang årligt vores børsnoterede investeringer og identificerer i den sammenhæng blandt andet risici for brug af tvangsarbejde i Xinjiang på tværs af sektorer.

Selskaber på observationslisten pga. mulige forbindelser til tvangsarbejde i forsyningskæderne

- Eaton Corporation
- Consolidated Edison
- Enel SpA (inkl. datterselskaberne Enel Americas og Enel Chile)
- Engie SA (inkl. datterselskabet Engie Brasil Energia)
- Fuji Electric Co.
- NextEra Energy
- Sungrow Power Supply Co.

Nej til israelske banker, der finansierer bosættelser på besatte områder

P+ fravalgte i 2016 og 2017 fire israelske banker på baggrund af information om, at bankerne finansierer israelske bosættelser på besatte områder på Vestbredden.

I samme periode fravalgte P+ også Heidelberg Cement, fordi selskabet udvinder råstoffer på omstridt land. Vi fravalgte også Elbit Systems på baggrund af information om, at selskabet leverer overvågnings-systemer til den mur, Israel har opført på Vestbredden. P+ forsøgte dengang uden

succes at komme i dialog med selskabet om emnet.

I tråd med vores tidligere beslutninger fravalgte P+ i 2023 Israel Discount Bank. Det betyder, at P+ ikke længere har investeringer i israelske banker, og at i alt syv selskaber er fravalgt.

Vi holder løbende øje med udviklingen i lyset af den aktuelle situation og vores politik om ikke at bidrage til negativ indvirkning på menneskerettighederne.

Ny helhedsplan for biodiversitet

Biodiversitet har været et hovedtema for P+'s arbejde med ansvarlige investeringer i 2023.

Ifølge FN's biodiversitetspanel forsvinder plante- og dyrearter i stadig stigende grad.

Det er en bekymrende udvikling. Desuden hænger klima og biodiversitet uløseligt sammen. Klimaforandringerne er en væsentlig medvirkende årsag til tabet af biodiversitet. Og tabet af biodiversitet er med til at forværre udledningerne af drivhusgasser, hvilket gør samfundet mindre modstandsdygtig over for klimaændringer.

Tabet af biodiversitet kan desuden få store økonomiske konsekvenser. World Economic Forum estimerer, at biodiversitetskrisen bringer halvdelen af den globale BNP i fare, hvis udviklingen fortsætter.

Helhedsplan for biodiversitet

På FN's biodiversitetskonference i 2022 blev der for første gang indgået en international aftale om at beskytte og genoprette verdens biodiversitet. Her blev det blandt andet besluttet, at tabet af biodiversitet skal vendes inden 2030. Og samme år skal 30 pct. af verdens natur være beskyttet.

I dag er det dog en udfordring at få valide data om biodiversitet. I vores seneste erklæring om vores investeringsbeslutningers vigtigste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer (PAI-erklæring) vurderede vi, at datagrundlaget var så begrænset, at det ikke var muligt at opgøre, hvor stor en andel af vores investeringer der har en negativ indvirkning på biodiversitet.

Det manglende datagrundlag må dog ikke blive en undskyldning for ikke at handle. Derfor lancerede P+ i 2023 vores første helhedsplan for vores arbejde med biodiversitet.

Styrket aktivt ejerskab

P+ har igennem flere år været i dialog med udvalgte virksomheder om deres indvirkning på biodiversitet via vores samarbejdspartner EOS.

Som en del af vores øgede fokus på biodiversitet satte vi i 2023 yderligere tryk på vores aktive ejerskab. I den forbindelse tilsluttede vi os blandt andet det førende internationale investorinitiativ Nature Action 100 som en af de første investorer.

Via Nature Action 100 vil vi udøve aktivt ejerskab med de 100 virksomheder i verden, som har den største indvirkning på naturen og biodiversiteten. Det drejer sig blandt andet om selskaber, der arbejder inden for medicinalindustrien, fødevarer og forbrugsvarer. Målet er at få virksomhederne til både at håndtere en eventuel negativ indvirkning og bidrage til at vende tabet af biodiversitet.

I 2023 tilsluttede P+ sig også investorinitiativet Spring, der ledes af det FN-støttede netværk PRI. Via Spring vil vi føre aktivt ejerskab med særligt fokus på problematikker inden for afskovning og jordforringelse.

I kraft af vores internationale samarbejder er vi nu i dialog med mere end 180 virksomheder om deres indvirkning på biodiversitet.

Sideløbende vil vi selv gå i direkte dialog med udvalgte danske selskaber inden for blandt andet fødevarer- og medicinalindustrien om deres arbejde med biodiversitet.

Brev til kapitalforvaltere

Vi har gennemgået porteføljen og identificeret en række selskaber, som der ikke bliver ført aktivt ejerskab med om biodiversitet af hverken Nature

Action 100 eller EOS, selvom selskaberne arbejder inden for de sektorer, der er meget afhængige af biodiversitet eller har stor negativ indvirkning på biodiversitet.

Vi har derfor kontaktet de kapitalforvaltere, der har investeret i de pågældende selskaber på vegne af P+. Vi har forklaret vores holdning til biodiversitet, og hvorfor vi mener, det er en væsentlig problematik. Og vi har gjort det tydeligt, at vi forventer, at kapitalforvalterne sætter mål for, hvordan de vil integrere hensyn til biodiversitet. Både i deres eget arbejde og på selskabsniveau. Ligesom de skal udøve aktivt ejerskab og rapportere om arbejdet.

Højt på dagsordenen ved generalforsamlinger

Biodiversitet er også et højt prioriteret emne, når vi stemmer på generalforsamlingerne i de børsnoterede virksomheder, vi har i vores portefølje.

I 2023 har P+ stemt om næsten 35.000 generalforsamlingsforslag. De mange forslag betyder, at det ikke er praktisk muligt at gå i dybden med alle. I en stor del af tilfældene følger vi derfor de anbefalinger, vi får fra vores rådgivere.

Men forslag, der handler om biodiversitet, er ligesom forslag, der handler om blandt andet klima og menneskerettigheder, noget, vi vægter højt. Derfor prioriterer vi selv at tage stilling til alle forslag, der handler om biodiversitet.

Biodiversitet er en selvstændig fravalgsårsag

Vi har tidligere fravalgt selskaber med væsentlig negativ indvirkning på biodiversitet. Årsagen til fravalget har dog været angivet den bredere betegnelse "miljø".

I 2023 besluttede vi at ændre vores praksis og gøre biodiversitet til en selvstændig fravalgsårsag. På den måde ønsker vi at synliggøre, at væsentlig negativ indvirkning på biodiversitet i sig selv er nok til at blive sat på vores fravalgsliste.

I samme ombæring fravalgte vi tre selskaber på grund af deres negative indvirkning på biodiversitet, og i fire tilfælde opdaterede vi fravalgsårsagen for tidligere fravalgte selskaber til at være biodiversitet, da det var mere retvisende end den tidligere anvendte betegnelse "miljø"

Godt år for P+ Bæredygtig

I 2023 rundede P+ Bæredygtig 2 mia. kr. og leverede et afkast på 18,0 pct.

Alle pensionsopsparinger i P+ har et højt niveau for ansvarlige investeringer, og vores politik for ansvarlige investeringer gælder på tværs af aktivklasser.

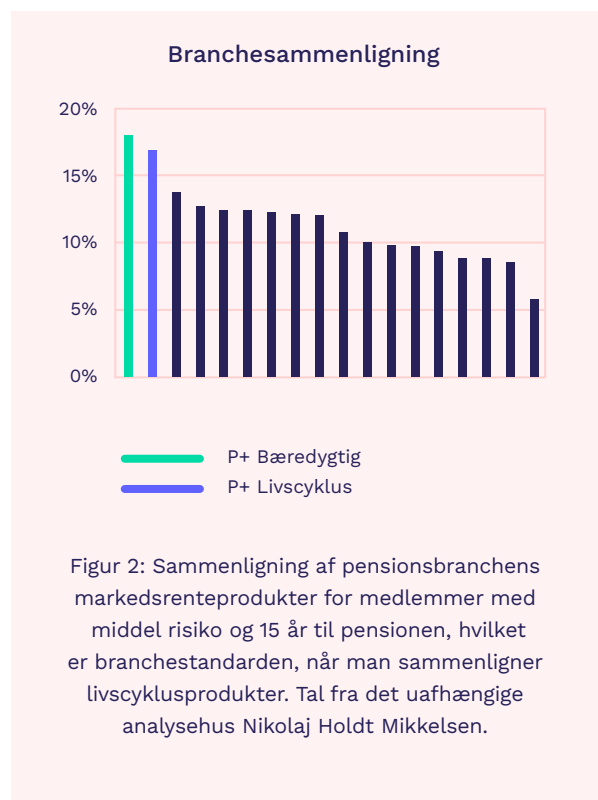
Nogle medlemmer ønsker dog, at deres pension bliver investeret med et endnu større fokus på ansvarlighed end det, de allerede har i vores standardprodukt.

I marts 2022 lancerede vi derfor som den første arbejdsmarkedspensionskasse en investeringsprofil med ekstra højt fokus på bæredygtighed i form af P+ Bæredygtig.

Med P+ Bæredygtig får man blandt andet endnu større fokus på menneske- og arbejdstagerrettigheder, miljø, biodiversitet, klima, ansvarlig skat og ledelsesmæssige forhold.

Branchens højeste afkast

2023 var et rigtig godt år for både vores ansvarlige standardprodukt og for P+ Bæredygtig. P+ Bæredygtig og P+ Livscyklus leverede hhv. branchens højeste og næsthøjeste afkast af alle markedsrenteprodukter i hele pensionsbranchen.

Samme forventede afkast på langt sigt

I 2023 var en væsentlig del af investeringerne i P+ Bæredygtig de samme som i vores standardprodukt, P+ Livscyklus. Fx er investeringerne i infrastruktur, ejendomme og ikke-børsnoterede aktier de samme. Vi arbejder dog på, at P+ Bæredygtig på sigt får en selvstændig portefølje af disse såkaldte alternative investeringer.

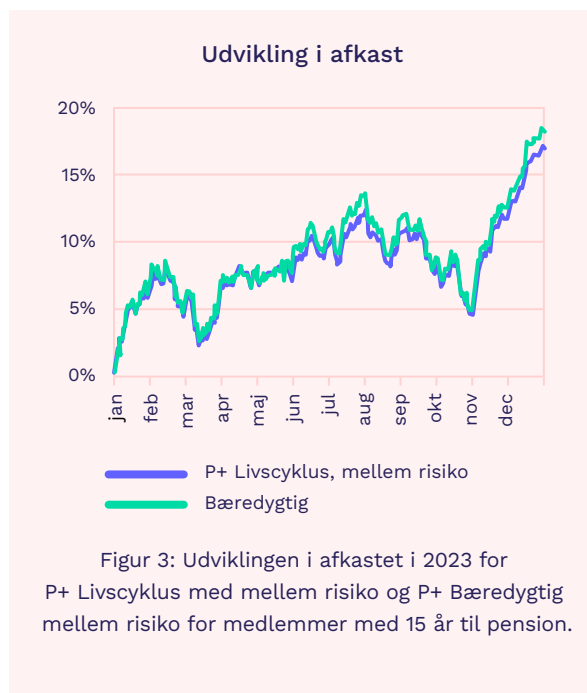
Der, hvor P+ Bæredygtig adskiller sig, er først og fremmest i forhold til børsnoterede aktier, erhvervs- og statsobligationer.

Hvor P+ Livscyklus fx indeholder ca. 2.500 børsnoterede aktier, indeholder P+ Bæredygtig ca. 450 aktier. Det skyldes, at investeringsuniverset er mindre i P+ Bæredygtig, fordi vi frasorterer flere selskaber og er mindre tålmodige med vores aktive ejerskab.

Vi har valgt at designe P+ Bæredygtig på denne måde, fordi det betyder, at man får et ekstra højt fokus på bæredygtighed samtidig med, at man får en tilstrækkelig stor risikospredning til, at man med ro i sindet kan investere hele sin pensionsopsparing i P+ Bæredygtig.

Vores forventning er samlet set, at både risiko, omkostninger og afkast i P+ Bæredygtig over en lang horisont vil være på niveau med P+ Livscyklus. Det øgede fokus på bæredygtighed betyder dog, at der kan opstå anderledes udsving i afkastet i P+ Bæredygtig.

På den korte bane kan man således se, at P+ Bæredygtig i 2023 har leveret et afkast, der ligger højere end afkastet for P+ Livscyklus med mellem risiko, men at afkastet overordnet følges ad.

Flere risikoprofiler på vej

P+ Bæredygtig blev i første omgang lanceret med én risikoprofil, der svarer til mellem risiko i vores standardprodukt, P+ Livscyklus.

Vores medlemmer har taget rigtig godt imod P+ Bæredygtig. I 2023 blev den samlede opsparing i P+ Bæredygtig mangedoblet og rundede 2 mia. kr. Og hver 10. af de medlemmer, der tager stilling til deres investeringsprofil, vælger P+ Bæredygtig i dag.

Nogle medlemmer har dog givet udtryk for, at de gerne vil have muligheden for at vælge imellem flere risikoprofiler inden for P+ Bæredygtig.

I 2024 lancerer vi derfor P+ Bæredygtig med både høj og lav risiko i tillæg til den nuværende risikoprofil, der svarer til middel risiko.

Ved at tilbyde flere valgmuligheder vil vi gøre det nemmere for medlemmerne at vælge en investeringsprofil, der passer til deres ønsker. Både i forhold til risikoniveau og fokus på bæredygtighed.

Vi holder bankerne fast på deres klimaansvar

Vi har skærpet fokus på banksektorens investeringer og udlån som en del af vores aktive ejerskab.

P+ kan spille en vigtig rolle i den grønne omstilling i kraft af vores investeringer. Det samme kan bankerne i kraft af deres udlån og investeringer.

I P+ har vi som del af et investorinitiativ derfor opfordret banksektoren til at tilslutte sig målsætningen om at blive CO₂-neutral senest i 2050. Og vi presser løbende på for, at banker, vi investerer i, skal udfase deres finansiering af selskaber og projekter, der ikke lever op til målene i Paris-aftalen.

Sideløbende opfordrer vi bankerne til at øge deres investeringer og lån til selskaber og projekter, der kan accelerere den grønne omstilling.

Støtter klimaforslag på generalforsamlinger

Når man opgør, hvilke danske pensionselskaber der mest konsekvent stemmer for klimaansvarlige forslag på bankernes generalforsamlinger, ligger P+ helt i toppen. Det blev igen i 2023 underbygget af en rapport fra Ansvarlig Fremtid.

Som rapporten viser, har P+ i 2023 stemt for 12 ud af 13 af de mest klimaambitiøse forslag blandt de største internationale banker som fx Danske Bank, SEB, Wells Fargo og Goldman Sachs.

Forslagene handler blandt andet om, at bankerne skal stoppe deres udlån til udvindingen af nye fossile brændstoffer og være åbne om deres lobbyaktiviteter.

Nyt værktøj over for bankerne

P+ er en del af en arbejdsgruppe, der har særligt fokus på bankernes rolle i den grønne omstilling. Arbejdsgruppen, der hører under det europæiske investorsamarbejde Institutional Investors Group on Climate Change (IIGCC), har blandt andet

været med til at udvikle et nyt rammeværktøj, som blev lanceret i 2023.

Rammeværktøjet gør det muligt at vurdere og sammenligne bankernes klimainsats på tværs af branchen. Dermed har vi fået et vigtigt værktøj, som vi kan bruge til at presse på for, at bankerne omstiller sig og sætter konkrete klimamål.

Kritisk dialog med Barclays

I forlængelse af lanceringen af det nye rammeværktøj er P+ gået i skærpet dialog med den britiske storbank Barclays om bankens fossile investeringer og behovet for, at banken bliver mere transparent om sine klimarelaterede forhold.

I efteråret 2023 havde vi sammen med andre investorer vores første møde med ledende medarbejdere i banken. Og vi kommer til at fortsætte dialogen i 2024.

Hvornår er en investering bæredygtig?

Vi har fokus på at øge vores andel af bæredygtige investeringer. Det kræver, at man træffer en række metodiske valg.

Når det handler om ansvarlige investeringer, har kært barn mange navne. I den offentlige debat kan man fra tid til anden støde på begreber som fx bæredygtig, ansvarlig, grøn, etisk, klimavenlig, SDG eller impact om investeringer. Og betegnelserne bliver ofte brugt uklart eller i værste fald direkte vildledende.

I P+ foretrækker vi betegnelsen *ansvarlige investeringer*, når vi taler om vores generelle arbejde med ESG. Som pensionskasse og investor er vi desuden underlagt lovgivning, der forpligter os til at rapportere specifikt om vores andel af *bæredygtige investeringer*.

Ifølge EU's Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR), som også bliver kaldet Disclosureforordningen, er en investering bæredygtig, hvis den enten bidrager til miljømæssige eller sociale mål. Et miljømæssigt mål kan fx være at nedbringe udledningen af drivhusgasser. Sociale mål kan fx være bekæmpelse af ulighed.

Det er samtidig et krav, at investeringen ikke er til væsentlig skade på miljømæssige eller sociale mål. Derudover skal de virksomheder, der investeres i, overholde god ledelsespraksis. Det betyder, at de blandt andet skal have solide ledelsesstrukturer og overholde skatteregler.

Forskellige tolkninger

Selvom vi med Disclosureforordningen har fået en definition af bæredygtige investeringer, er det imidlertid svært at opgøre i praksis. Dels fordi definitionen er bredt formuleret. Dels fordi Disclosureforordningen ikke indeholder en metode til at afgøre, om en investering lever op til definitionen. Derfor er man nødt til at træffe en række metodevalg.

I P+ har vi valgt at benytte metoden fra MSCI, der er en af verdens største finansielle data-

leverandører. MSCI har opstillet en række konkrete parametre, som et selskab skal leve op til, for at de, ifølge MSCI's fortolkning, overholder Disclosureforordningens definition af en bæredygtig investering.

Andre investorer har benyttet andre metoder. Det gør det selvsagt svært at sammenligne opgørelser på tværs.

Sådan opgør vi en bæredygtig investering

En investering skal overholde en række krav for at blive kategoriseret som bæredygtig i vores portefølje.

For det første skal selskabet have god ledelsespraksis.

For det andet skal mindst 20 pct. af selskabets økonomiske aktiviteter bidrage til et eller flere af de miljømæssige eller sociale mål, der er defineret i Disclosureforordningen. Alternativt skal investeringsselskabet have en CO₂-reduktionsmålsætning, som er godkendt af Science Based Targets Initiative (SBTi).

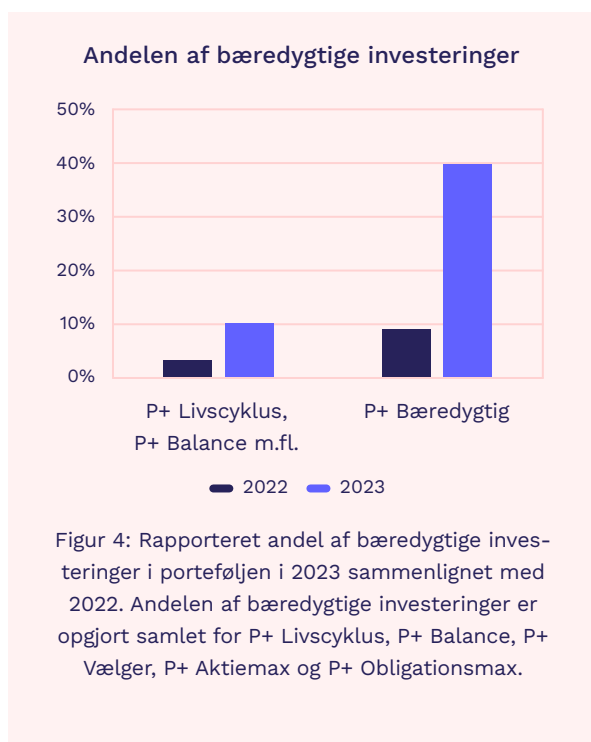
For det tredje må selskabets økonomiske aktiviteter ikke gøre væsentlig skade på miljømæssige eller sociale mål. Det betyder blandt andet, at hvis selskabet har negativ indvirkning på sociale eller miljømæssige forhold, må kontroverserne kun blive vurderet som enten mindre eller moderate.

Øget andel af bæredygtige investeringer

I opgørelsen af vores bæredygtige investeringer for 2023 er andelen steget i forhold til året inden.

En del af forklaringen bag stigningen er selvfølgelig, at vi har foretaget nye investeringer. Dette er dog kun en mindre del af forklaringen. Stigningen skyldes først og fremmest, at vi har inkluderet en større del af porteføljen i vores opgørelse.

Da vi opgjorde andelen af bæredygtige investeringer for 2022, benyttede vi de aktivklasser, hvor vi havde tilgængelige data, som, vi vurderede, havde den nødvendige datakvalitet. Det betød, at det kun var børsnoterede aktier, børsnoterede erhvervsobligationer og grønne statsobligationer, der indgik. Dermed var opgørelsen kun baseret på ca. en tredjedel af den samlede portefølje.

I 2023 har vi arbejdet på at opgøre data for en andel af den del af porteføljen, der ikke er børsnoteret. Det betyder, at blandt andet vores nyere investeringer i infrastruktur, ikke-børsnoterede aktier og en enkelt kreditfond, hvor vi har tilstrækkelig datakvalitet, indgår i den nye opgørelse for 2023. Her har blandt andet vores investeringer i vedvarende energi-infrastruktur været medvirkende til, at andelen af bæredygtige investeringer er steget i opgørelsen.

Samtidig betyder ændringen, at opgørelsen er gået fra kun at dække en tredjedel af porteføljen til at dække ca. 39 pct.

Vi har fokus på at øge andelen af bæredygtige investeringer i porteføljen, ligesom vi løbende fokuserer på at inkludere en større andel af porteføljen i vores opgørelse. Og vi forventer, at den rapporterede andel af bæredygtige investeringer fremover vil stige yderligere i takt med, at vi både foretager nye investeringer og tilføjer yderligere aktivklasser til opgørelsen.

Du kan finde yderligere oplysninger om de miljømæssige og sociale karakteristika, og hvordan vi har opgjort andelen af bæredygtige investeringer i din pensionsopsparing i de såkaldte periodiske oplysninger. Du finder oplysningerne bagerst i rapporten fra s. 62.

Ansvarlighed er mere end klima

Indien er sammen med Kina verdens største forbrugere af kul. Og langt hovedparten af Indiens energi stammer stadig fra fossile brændsler. Derfor er der i høj grad brug for mere vedvarende energi til Indiens stigende befolkning.

Det indiske selskab Adani Green Energy producerer vedvarende energi og markedsfører sig som en markant spiller i landets grønne omstilling.

Selskabet er dog samtidig en del af et større konglomerat, som i 2023 blev beskyldt for svindel og korruption. Derudover udvinder

andre dele af konglomeratet kul. Og der er en risiko for pengestrømme fra Adani Green Energy til konglomeratets kulaktiviteter.

Dermed illustrerer Adani Green Energy, hvordan investeringer, der tilsyneladende er grønne, også kan være dilemmafyldte.

I P+ har vi nultolerance over for kul. Og det er centralt for os, at ansvarlighed bliver tænkt i bred forstand. Så der både bliver taget hensyn til en investerings klima-, biodiversitets-, miljø-, sociale og ledelsesmæssige forhold. Derfor fravalgte vi i 2023 Adani Green Energy på trods af selskabets grønne aktiviteter.

Vores investeringers negative indvirkning

Vi lægger vores investeringers negative indvirkning åbent frem og arbejder for at håndtere dem.

I P+ ønsker vi at bidrage til en ansvarlig udvikling. Men med flere tusind selskaber i vores portefølje vil vi fra tid til anden være forbundet med kontroverser og negative indvirkninger på klima, biodiversitet, skat, miljø og mennesker i kraft af vores investeringer.

Vi arbejder fokuseret på at forebygge og håndtere den negative indvirkning, og vi rapporterer åbent om den.

I juni 2023 offentliggjorde vi den første årlige såkaldte PAI-erklæring (Principal Adverse Impact). Her fremlægger vi de vigtigste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer fra vores investeringsbeslutninger.

I erklæringen rapporterer P+ om 18 obligatoriske og to valgfrie bæredygtighedsindikatorer inden for klima, biodiversitet, miljø, menneskerettigheder, arbejdstagerforhold og antikorruption. Erklæringen beskriver også de foranstaltninger, som P+ har truffet eller planlagt for at imødegå de negative indvirkninger.

Manglende menneskerettigheds-due diligence

En af de valgfrie bæredygtighedsindikatorer, som P+ har valgt at rapportere om, er vores porteføljeselskabers potentielle negative indvirkning på menneskerettigheder.

Det er vigtigt, at selskaber etablerer due diligence-processer med henblik på at identificere, forebygge og afbøde negative indvirkninger på menneskerettigheder.

Desværre kan vi konstatere, at knap 45 pct. af vores investeringer ikke har tilstrækkelige

procedurer på plads. Det arbejder vi for at lave om på. P+ er derfor i løbende i dialog med både kapitalforvaltere og de selskaber, vi har investeret i, for at få flere til at etablere de nødvendige procedurer, så hverken selskaberne eller vi som investorer bidrager til negativ indvirkning på menneskerettigheder.

Skovrydning

Det globale tab af biodiversitet skyldes blandt andet, at verdens skove bliver stadig mindre. Derfor er det vigtigt at sætte ind over for skovrydning, hvis tabet af biodiversitet skal vendes.

Desværre kan vi konstatere, at 85 pct. af selskaberne i P+'s portefølje ikke har en politik for bekæmpelse af skovrydning. For nogle selskaber vil det ikke være relevant at have en sådan politik, men for andre er det bestemt relevant.

Vi er derfor i løbende dialog med både vores porteføljeselskaber og kapitalforvaltere for at få dem til at forstå risici i forhold til skovrydning, og hvor det er relevant at forebygge, at de bidrager til skovrydning. Det er et område, hvor vi nu har skruet yderligere op for vores aktive ejerskab som en del af vores helhedsplan for biodiversitet og de to internationale investorsamarbejder Spring og Nature Action 100, som P+ har tilsluttet sig i 2023.

Du kan læse mere om P+'s helhedsplan for biodiversitet på s. 24. Og du kan læse hele den senest tilgængelige PAI-erklæring på pplus.dk.

Vi arbejder for bedre bæredygtighedsdata

P+ arbejder løbende for både flere og bedre data, så vi kan følge vores investeringers indvirkning på mennesker, klima, biodiversitet og miljø.

Som investor er vi afhængige af det datagrundlag, vi har til rådighed. Både når vi skal træffe beslutninger om nye investeringer, og når vi skal monitorere de investeringer, vi allerede har i porteføljen.

Desværre er det stadig ofte en udfordring at sikre et solidt datagrundlag. Der er fx store forskelle i det datagrundlag, vi har til rådighed, når vi skal opgøre vores investeringers væsentligste negative indvirkninger i forbindelse med vores årlige PAI-erklæring.

I den ene ende af skalaen har vi fx en dækningsgrad på tæt på 100 pct. for de indikatorer, der handler om statsobligationer eller vores direkte ejede ejendomme.

I den anden ende af skalaen har vi omvendt kun data om ca. 1 pct. af porteføljen, når vi skal opgøre vores investeringers udledning af farlige eller forurenende stoffer som fx fosfater og pesticider til vand.

I P+ har vi valgt at oplyse dækningsgraden for alle indikatorer i vores PAI-erklæring for at være transparente om udfordringen og bidrage til at sætte fokus på problematikken.

Derudover har vi valgt at supplere det datagrundlag, vi modtager fra vores dataleverandører, med estimater. Det gør vi ud fra et hensyn om at give et så retvisende billede som muligt af hele porteføljen.

Når vi estimerer data for en virksomhed, gør vi det ud fra gennemsnittet af virksomhedens industri. Hvis vi ikke kender virksomhedens industrigruppe, bruger vi i stedet gennemsnittet af den fond, som investeringen i virksomheden er foretaget i.

Alternativt foretager vi estimeringen ud fra den aktivklasse, som virksomheden tilhører.

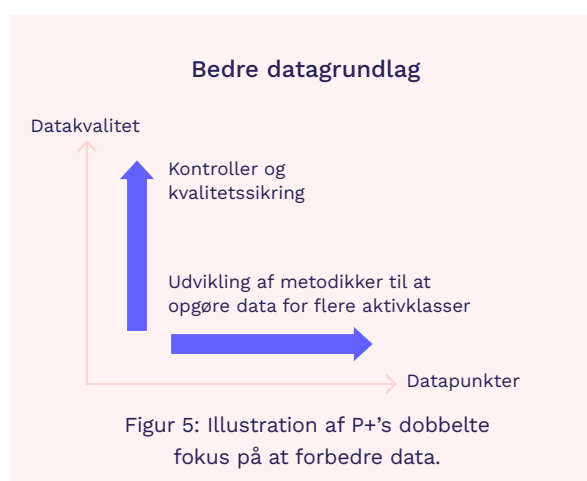
Dobbelt fokus på datakvalitet

Vi arbejder løbende for at forbedre vores datagrundlag via to separate spor, der supplerer hinanden.

I det ene spor fokuserer vi på at **udvide** vores datagrundlag. Det indebærer, at vi løbende arbejder på både at indhente data og på at udvikle metoder til at estimere data for de aktivklasser, hvor data i dag er svært tilgængelige. Vi er også i løbende dialog med vores kapitalforvaltere for at få dem til at indsamle flere data fra de virksomheder, de investerer i på vegne af os.

I det andet spor arbejder vi sideløbende på at **forbedre** kvaliteten af de data, vi allerede har til rådighed. Som investor oplever vi nemlig, at de data, vi har tilgængelige, ikke altid er tilstrækkeligt fyldestgørende eller aktuelle.

Vores dobbelte fokus på at forbedre datagrundlaget er illustreret i figur 5.

Nyt EU-direktiv er et skridt på vejen

Den 1. januar 2024 trådte EU-direktivet Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) i kraft.

Direktivet betyder, at de største europæiske virksomheder nu skal øge mængden af information om bæredygtighed, når der rapporteres.

I P+ hilser vi CSRD velkomment. Og vi ser det som et vigtigt skridt på vejen mod, at vi som investor kan få bedre indblik i vores porteføljevirksoverheders risici, muligheder og fremskridt. Både finansiel og i forhold til deres indvirkning på bæredygtighedsfaktorer.

Ifølge CSRD er det op til virksomhederne at vurdere, hvilke data det er væsentligt, at de rapporterer om. Det skal ske ud fra en såkaldt dobbelt væsentlighedsanalyse, hvor virksomheden skal vurdere, hvordan de påvirker omverdenen og selv bliver påvirket af den.

I P+ opfordrer vi virksomhederne til at gå ambitiøst til værks, når de skal lave deres væsentlighedsanalyser. Det betyder, at vi har en klar forventning om, de virksomheder, vi investerer i, inddrager hele værdikæden, inklusive leverandører, kunder og samarbejdspartnere i deres væsentlighedsanalyser. Ligesom de i sagens natur selvfølgelig skal fokusere på det, der er væsentligt. Det kommer vi til at holde både porteføljevirksoverheder og kapitalforvaltere op på som en del af vores aktive ejerskab. Så både vi og de får bedre bæredygtighedsdata at navigere ud fra.

Illustration af de fem søjler i P+'s aktive ejerskab og indflydelse.

Nedslag i aktivt ejerskab og indflydelse

Vi stemmer blandt andet på generalforsamlinger og går i dialog for at påvirke de selskaber, vi investerer i, som en del af vores aktive ejerskab og indflydelse.

Som ansvarlig investor udøver vi løbende aktivt ejerskab og indflydelse for blandt andet at fremme miljømæssige og sociale karakteristika.

Vores aktive ejerskab og indflydelse er baseret på fem søjler som illustreret i figuren til venstre.

Den første søjle er, at vi foretager såkaldt ESG-due diligence og derigennem udøver aktivt ejerskab og indflydelse. Det betyder, at vi så vidt muligt vurderer investeringshensyn til miljø og klima, sociale og ledelsesmæssige forhold.

En stor del af P+'s børsnoterede investeringer er passivt forvaltede. Her består vores ESG-due diligence primært af kvantitative værktøjer som fx vores fravalgsliste, som vores kapitalforvalter skal sørge for at leve op til.

Når vi investerer i ikke-børsnoterede selskaber, har vi mulighed for at supplere vores kvantitative tilgang med kvalitative vurderinger. Det indebærer, at vi går i dialog med kapitalforvalteren om nogle af de konkrete investeringer, som de allerede har i porteføljen, ligesom vi stiller krav om, at de foretager en kvalitativ ESG-due diligence, inden de foretager nye investeringer. Og vi bruger løbende vores indflydelse over for kapitalforvaltere ved at fremhæve, hvor de bør forbedre sig.

Den anden søjle i vores aktive ejerskab og indflydelse er, at vi løbende monitorerer og prioriterer vores investeringer, så vi kan identificere risici og eventuelle negative indvirkninger ud fra et væsentlighedsprincip.

Den tredje søjle består af dialog. Når vi går i dialog med børsnoterede selskaber, sker det overvejende i samarbejde med andre investorer via internationale investorsamarbejder. På den måde opnår vi at tale med en større stemme. Sideløbende er vi også i dialog med både kapitalforvaltere og ikke-børsnoterede selskaber.

Den fjerde søjle er, at vi stemmer på børsnoterede selskabers generalforsamlinger. Her har vi særligt fokus på forslag, der handler om klima, menneskerettigheder og biodiversitet.

Den sidste søjle handler om transparens og eksternt kommunikation. Her forsøger vi at påvirke selskaber ved at deltage i den offentlige debat og ved at kommunikere åbent om vores fokus, anbefalinger, beslutninger og investeringer.

I det følgende kan du læse om et par nedslag fra P+'s arbejde med aktivt ejerskab og indflydelse i 2023.

Ny digital stemmeportal

Vi stemmer løbende på børsnoterede selskabers generalforsamlinger for at bidrage til en ansvarlig udvikling.

Siden 2017 har vi løbende udgivet rapporter om, hvordan vi har stemt. Og i 2023 tog vi endnu et skridt mod øget transparens, da vi lancerede en digital stemmeportal, der bliver opdateret dagligt. Her kan man se, hvordan P+ har stillet sig i forhold til de næsten 35.000 forslag, vi stemte om ved knap 3.200 generalforsamlinger i 2023.

Med det nye digitale værktøj kan man blandt andet dykke ned i, hvordan P+ har stemt i forhold til forskellige temaer, sektorer eller enkelte selskaber. Ligesom du kan se, hvornår P+ stemmer med eller imod selskabernes ledelse. Du kan tilgå stemmeportalen på pplus.dk.

Ledelsen i Starbucks blev stemt ned

Når vi stemmer ved generalforsamlinger, er vi i de fleste tilfælde enige med selskabernes ledelse. Men i ca. hvert 6. tilfælde stemmer vi imod ledelsen. Det gør vi blandt andet i spørgsmål om ansvarlighed, hvis vi ikke mener, at selskaberne er tilstrækkelig ambitiøse.

I 2023 stemte vi fx imod ledelsen i Starbucks i et spørgsmål om grundlæggende arbejdstagerrettigheder.

På selskabets årlige generalforsamling var der stillet et forslag om, at bestyrelsen skulle indlede en uafhængig undersøgelse af, om medarbejderne har mulighed for at udøve deres ret til at danne eller tilslutte sig en fagforening.

Ledelsen i Starbucks anbefalede, at man stemte

imod forslaget. Men P+ støttede forslaget, som endte med at blive stemt igennem.

Man kan ikke vinde alle kampe

Det sker dog langt fra altid, at det lykkes at samle tilstrækkelig opbakning fra andre investorer til, at et forslag bliver stemt igennem. Blandt andet fordi langt fra alle investorer har samme fokus på ansvarlighed, som vi har i P+ eller Norden generelt.

Nogle gange kan selskabernes aktiestrukturer desuden være sammensat på en måde, så det i praksis slet ikke er muligt at opnå flertal uden om selskabets ledelse.

Meta Platforms, der blandt andet står bag Facebook og Instagram, har fx et aktiesystem med to forskellige typer af aktier: En klasse A-aktie, der giver én stemme pr. aktie. Og en klasse B-aktie, der giver 10 stemmer pr. aktie.

Denne struktur betyder, at på trods af at selskabets grundlægger Mark Zuckerberg kun ejer ca. 13 pct. af aktierne, har han ca. 54 pct. af stemmerne.

Dermed er det i praksis umuligt at pålægge Mark Zuckerberg en beslutning, som han ikke er enig i. Det er i sig selv problematisk ud fra en ledelsesmæssig betragtning.

Som en del af vores aktive ejerskab har vi derfor i 2023 været i dialog med Meta via vores samarbejdspartner på området og opfordret selskabet til at ændre aktiestrukturen til et system, hvor alle aktier giver én stemme. Og det er et område, som vi løbende vil sætte fokus på over for både Meta og andre store teknologiselskaber.

Dialog med DSV om saudisk samarbejde

I 2023 var vi i dialog med den danske transport- og logistikvirksomhed DSV, efter det kom frem, at selskabet har indgået en joint venture-aftale med det saudiske selskab NEOM, der er ejet af den saudiske stat. Aftalen indebærer, at DSV skal stå for al logistikken i forbindelse med opførelsen af den futuriske kæmpeby The Line.

Som investor vækker samarbejdet bekymring, fordi der er en betydelig risiko for, at projektet vil have negativ indvirkning på både menneske- og arbejdstagerrettigheder.

Både FN og en række menneskerettighedsorganisationer har løbende dokumenteret brud på menneskerettigheder i forbindelse med projektet. Blandt andet er lokale blevet tvangsforflyttet, og der er meldinger om både dødsstraf og lange fængselsstraffe til personer, der har kritiseret projektet.

DSV har meldt ud, at de følger FN's retningslinjer for menneskerettigheder og erhvervsliv, hvilket er positivt. I P+ har vi indledt en dialog med DSV for at blive klogere på, hvordan DSV vil udføre det i praksis og tydeliggøre vores forventninger som investor.

Vores foreløbige dialog med DSV har været konstruktiv, og selskabet har uddybet deres procedurer, som skal bidrage til, at arbejdstager- og menneskerettighederne bliver overholdt.

I P+ er vi foreløbigt tilfredse med de svar, vi har fået. Men vi følger udviklingen nøje. Og vi har fokus på, hvordan DSV's procedurer bliver implementeret i praksis.

Aktivt ejerskab som obligationsinvestor

Aktivt ejerskab handler næsten altid om aktier. Men faktisk har man også gode muligheder for at påvirke selskaber i en positiv retning som obligationsinvestor. Værktøjerne er blot nogle lidt andre.

Når man køber en obligation, yder man i princippet selskabet et lån. Selskabet har selvfølgelig en interesse i at have lave finansieringsomkostninger og så gode muligheder for refinansiering som muligt. Det betyder, at selskaberne generelt er meget åbne for at gå i dialog med os for at høre om vores betingelser for at yde dem et lån. Det giver os mulighed for både at stille konkrete krav til selskaberne, og for at holde dem op på det som en del af vores aktive ejerskab.

Nej til aggressiv skatteplanlægning

Vi ønsker at investere i selskaber, der giver overskud i kraft af deres produktion – ikke på grund af aggressiv skatteplanlægning.

Skatteindtægter er en central del af et velfungerende samfund og et fundament for blandt andet en velfungerende velfærd, uddannelse, klimatilpasning og miljøbeskyttelse. Det gælder både i lande med en høj og med en lavere levestandard.

Derfor har vi fokus på, at både vi og de virksomheder, vi investerer i, betaler den korrekte skat. Hverken mere eller mindre.

Som pensionskasse skal vi selvfølgelig undgå dobbeltbeskatning, der vil gå ud over afkastet til vores medlemmers pensioner. Men ingen investeringsstruktur, som P+ indgår i, skal være tilrettelagt med henblik på aggressiv skatteplanlægning.

Krav til kapitalforvaltere

Når vi investerer i såkaldt alternative investeringer som fx infrastruktur, ejendomme og ikke-børsnoterede aktier, sker det som udgangspunkt via en fond.

Inden vi investerer i en fond, vurderer vi, om fondens struktur er etableret ansvarligt, og om den overholder vores principper. Vi investerer blandt andet ikke i holdingselskaber, der er indregistrerede eller skattepligtige i lande, der er på OECD's eller EU's lister over lande, som ikke efterlever standarder for fair skat og udveksling af oplysninger.

Det er ofte en langstrakt og krævende proces at få fonde til at acceptere vores betingelser. Og vi skal til tider lægge en del pres på især udenlandske forvaltere, der ikke altid har samme fokus på skat.

Ikke desto mindre lykkes vi så godt som altid med at komme igennem med vores betingelser. Og vi oplever, at der i stigende grad er kommet fokus på området internationalt.

For at kontrollere om fondene efterfølgende lever op til vores principper, foretager vi løbende stikprøvekontroller. Det indebærer, at vi både kontrollerer selskabsstrukturen og det skattemateriale, som ligger til grund for en kapitalforvalters investering i et selskab eller en ejendom.

I 2023 foretog P+ stikprøvekontroller af fire af de fonde, vi har investeret i. Alle fire stikprøver var tilfredsstillende, og i de investeringer, som vi kontrollerede, levede både selskabsstrukturen og skattematerialet op til vores principper for ansvarlig skattebetaling.

Dialog med børsnoterede selskaber

Vi er løbende i dialog med udvalgte selskaber om skat. I 2023 har vi blandt andet været i dialog med Microsoft, Amazon, Meta og Netflix om deres skatteforhold via vores samarbejdspartner på området.

I dialogen arbejder vi for, at selskaberne etablerer målsætninger om ansvarlig skat. Vi arbejder for, at selskaberne skal vedtage en skattepolitik, få ledelsessystemer på plads til at understøtte politikken og være transparente om deres skattebetaling.

Åbenhed om vores egne skattebetalinger

Som investor skal vi selvfølgelig være åbne om de samme forhold, som vi kræver af andre. Det gælder også vores skattebetalinger.

I 2023 har P+ i alt betalt 2,7 mia. kr. i skat fra blandt andet PAL-skat, medlemmernes pensionsudbetalinger og vores administration. Heraf udgør PAL-skat 0,6 mia. kr.

Forventninger til 2024

Vi forventer, at 2024 bliver et begivenhedsrigt år i arbejdet med ansvarlige investeringer, hvor vi blandt andet vil prioritere følgende temaer.

Øget monitorering og aktivt ejerskab

Som en del af vores arbejde med ansvarlige investeringer vil vi øge vores løbende monitorering af porteføljen.

P+ vil have særligt fokus på at identificere og håndtere potentielle væsentlige negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer.

Vi vil have skærpet fokus på de selskaber, der er placeret på vores observationsliste.

Dialog med danske selskaber om biodiversitet

I forlængelse af vores helhedsplan for biodiversitet vil vi i 2024 gå i direkte dialog med danske selskaber, der arbejder inden for en af de sektorer, der har den største indvirkning på naturen og biodiversiteten.

Det drejer sig blandt andet om selskaber, der arbejder inden for medicinalindustrien, bioteknologi og fødevarer. Her vil vi have fokus på at få selskaberne til både at identificere og håndtere eventuel negativ indvirkning og bidrage til at vende tabet af biodiversitet.

Implementering af CSRD

P+ skal rapportere om CSRD fra regnskabsåret 2025. Allerede i 2024 vil vi derfor foretage en væsentlighedsanalyse af vores aktiviteter relateret til ESG og samfundsansvar.

Interne forhold i P+

Som ansvarlig investor har vi også fokus på, at vores interne forhold skal være i orden.

Kønsdiversitet i bestyrelsen og ledelsen

Bestyrelse består af syv medlemmer: tre kvinder og fire mænd. Dermed opfyldes bestyrelsens ambition om, at fordelingen på køn er mindst 40/60.

Når et køn er underrepræsenteret, skal der udarbejdes en handlingsplan for at få flere fra det underrepræsenterede køn med i bestyrelsen, og bestyrelsen skal samtidig tage hensyn til bestyrelsens samlede kvalifikationer.

P+ har et mål om, at fordelingen på køn er mindst 40/60. Blandt de ledende medarbejdere er fordelingen en kvinde og fem mænd. Dermed er målet ikke nået. Der er udarbejdet en handlingsplan for at få flere af det underrepræsenterede køn blandt de ledende medarbejdere, og køn og diversitet indgår som et blandt flere elementer i vurderingen af potentielle, nye ledere.

Lønpolitik og ligeløn

P+ har fokus på ligeløn imellem kønnene. I 2023 tjente mændene i gennemsnit 1,1 gange så meget som deres kvindelige kolleger.

P+ benytter ikke variabel løn, der kan være et incitament til at tage en usund risiko på medlemmernes vegne. I stedet får både ledelsen og medarbejderne kun fast løn.

Diversitet

Diversitet er et fokusområde for P+. I 2024 vil vi fortsat arbejde med diversitet både internt i P+ og sideløbende i forhold til diversiteten i vores investeringer.

ESG-nøgletal

Klimarapportering

Markedsværdi per aktivklasse	Enhed	2023	2022	2021	2020	2019
- Børsnoterede aktier	Mio. DKK	40.164	36.384	45.608	44.289	44.827
- Erhvervsobligationer	Mio. DKK	8.573	7.985	7.554	5.076	6.648
- Direkte ejede ejendomme	Mio. DKK	7.361	7.487	8.656	9.229	9.520

Investeringers CO ₂ e-aftryk ¹	Enhed	2023	2022	2021	2020	2019
CO ₂ e-udledning fra investeringsaktiver	1000 Ton	307	339	368	427	639
- Børsnoterede aktier	1000 Ton	213	252	275	323	481
- Erhvervsobligationer	1000 Ton	93	86	91	102	155
- Direkte ejede ejendomme	1000 Ton	1,6	1,5	1,9	2,4	3,5
CO ₂ e-aftryk ²	Ton/mio. DKK	5,5	6,6	5,9	7,3	10,5
- Børsnoterede aktier	Ton/mio. DKK	5,3	6,9	6,0	7,3	10,7
- Erhvervsobligationer	Ton/mio. DKK	10,8	10,7	12,0	20,1	23,2
- Direkte ejede ejendomme	Ton/mio. DKK	0,2	0,2	0,2	0,3	0,4

Aktivt engagement i klimaforbedringer	Enhed	2023	2022	2021	2020	2019
Aktivt ejerskab	Henvisning					Link til politik for aktivt ejerskab
Dialoger ifm. aktivt ejerskab						
- Dialoger ført på egen hånd	Stk.	1	1	-	-	-
- Dialoger via CA100+ som lead/co-lead	Stk.	0	0	-	-	-
- Dialoger om klimaforandringer via ESG-ratingbureau og lign.	Stk.	114	83	-	-	-
- Dialoger i alt om klimaforandringer	Stk.	144	97	157	148	102
- Dialoger i alt	Stk.	270	233	431	415	357
Ejendomsinvesteringers bæredygtighed	Henvisning					Link til politik for ansvarlige investeringer

Bæredygtighed i forretningsmodeller	Enhed	2023	2022	2021	2020	2019
Tilslutning til Paris-aftalen	Henvisning					Link til politik for ansvarlige investeringer

¹ Se definitioner under regnskabspraksis på s. 56.

² P+ har en målsætning om at reducere CO₂-aftrykket med 45 pct. sammenlignet med 2019.

P+'s egne udledninger	Enhed	2023	2022	2021	2020	2019
CO ₂ e-Scope 1	Ton	0	0	0	0	0
CO ₂ e-Scope 2	Ton	11	20	20	19	-
Vedvarende energiandel						
- Indkøbt	Pct.	0	0	0	0	0
- Egenproduceret	Pct.	0	0	0	0	0
Energiforbrug	GJ	722	776	844	859	-
Vandforbrug	M ³	618	666	681	624	-

Øvrige ESG-nøgletal

Sociale data	Enhed	2023	2022	2021	2020	2019
Fultidsarbejdsstyrke	FTE	104	95	-	-	-
Kønsdiversitet	Pct.	51	51	-	-	-
Kønsdiversitet for øvrige ledelseslag	Pct.	57	58	-	-	-
Lønforskel mellem køn	Gange	1,1	1,0	-	-	-
Medarbejderomsætningshastighed	Pct.	10	19	-	-	-
Sygefravær	Dage/FTE	7	8	-	-	-
Betalte skatter						
- Skatter vedr. administration	Mio. DKK	83	63	-	-	-
- Skatter vedr. pensionsforretning	Mio. DKK	2.617	3.037	-	-	-

Ledelsesdata						
Bestyrelsens kønsdiversitet	Pct.	43	43	-	-	-
Tilstedeværelse på bestyrelsesmøder	Pct.	98	98	-	-	-
Lønforskel mellem CEO og medarbejdere	Gange	4	5	-	-	-

Regnskabspraksis

Klimarapportering

P+'s klimarapportering sker i overensstemmelse med del 1 af Forsikring og Pensions (F&P) branchehenstilling, som tager udgangspunkt i GHG-protokollen samt i forbindelse med tilslutningen til Net-Zero Asset Owner Alliance (AOA).

Investeringers CO₂e-aftryk

Overordnede principper

De estimerede drivhusgasudledninger (CO₂e-udledninger) omfatter de såkaldte finansierede udledninger, dvs. den drivhusgasudledning som P+'s investeringer finansierer. CO₂e-udledningerne omfatter de syv drivhusgasser, der er omfattet af Kyoto-protokollens anden fase, og opgøres i ton CO₂-ækvivalenter (CO₂e). Pga. manglende tilgængeligt data og internationale anerkendte metoder opgør P+ på nuværende tidspunkt kun scope 1 og 2 CO₂e-udledninger fra investeringer i:

- børsnoterede aktier og erhvervsobligationer i likvide kreditfonde, dvs. fonde hvor hovedparten af aktiverne kan sælges indenfor én måned uden væsentlige tab.
- direkte ejede ejendomme, dvs. ejendomme, hvor P+'s ejerandel er minimum 40 pct., og P+ har mulighed for bestemmende indflydelse.

Ultimo 2023 svarer denne del af porteføljen til 36 pct. af markedsværdien af P+'s totale portefølje.

Datakilder

For børsnoterede aktier og erhvervsobligationer er P+'s egne porteføljeinformationer kombineret med regnskabs- og CO₂e-oplysninger for de enkelte selskaber fra P+'s dataleverandør, MSCI ESG Research. Hovedparten af CO₂e-oplysningerne er opgjort af de enkelte selskaber og i tilfælde af, at selskabet ikke opgør sin CO₂e-udledning, har MSCI i visse tilfælde estimeret CO₂e-udledningen fra selskabet.

For direkte ejede ejendomme er P+'s egne porteføljeinformationer kombineret med energiforbruget jf. ejendommens gældende energimærke på opgørelsestidspunktet. Fredede ejendomme har ikke et energimærke og i disse tilfælde anvendes ejendommens faktiske energiforbrug. Energiforbruget vægtes med gennemsnitlige faktiske emissionsfaktorer for Københavnsområdet opgjort ud fra varmevirkningsmetoden (200 pct.-metoden) fra HOFOR for fjernvarme. Energinets Miljødeklaration 2022 er brugt til beregning af emissioner som følge af elforbrug. For ejendomme er opgørelsen derfor et udtryk for de CO₂e-udledninger, der vil

Forskellige typer udledninger

Scope 1: Alle direkte drivhusgasudledninger fra kilder, der ejes eller kontrolleres af selskaberne, herunder biler og andre køretøjer samt anlæg til lokal varme- og energiproduktion.

Scope 2: Indirekte drivhusgasudledninger fra elektricitet eller fjernvarme mv. indkøbt og brugt af selskabet.

Scope 3: Øvrige indirekte emissioner fra selskabets aktiviteter, der opstår fra kilder, som selskabet ikke selv ejer eller kan kontrollere. Dette inkluderer emissioner fra hele værdikæden.

Kilde³: Greenhouse gas-protokollen

være ved et modelbaseret 'normalt' brug af ejendommen og dermed ikke det faktiske forbrug.

Metode

Opgørelsen af de finansierede udledninger følger retningslinjerne fra Finans Danmarks CO₂-model for den finansielle sektor, som også er i overensstemmelse med internationale standarder på området, såsom Net Zero Asset Owner Alliance (AOA) og Partnership for Carbon Accounting Financials (PCAF).⁴⁵⁶ Det overordnede princip er, at en investerings CO₂e-udledning opgøres ud fra den relative ejerandel af alle de underliggende aktiver:

$$\text{Finansierede udledninger} = \sum_i \text{Relativ ejerandel i aktiv}_i \times$$

Aktivets scope 1 og 2 CO₂e-udledninger_i

Jf. F&P's anbefalinger beregnes der to nøgletal:

Total CO₂e og CO₂e-aftrykket.

Estimater og forbehold

Tilgængelighed af data er en væsentlig udfordring og for at nøgletallene skal give et så retvisende billede som muligt, er der foretaget estimeringer ift. manglende selskaber. Der tages ikke højde for den væsentlige tidsforsinkelse for CO₂e-oplysninger, der er for en stor del af de børsnoterede aktier, erhvervsobligationer og direkte ejede ejendomme. Ligeledes tages der ikke højde for den tidsforsinkelse, der er for nogle selskabers regnskabsværdi målt på EVIC. I begge tilfælde anvendes den nyeste oplyste information.

For direkte ejede ejendomme er der en 100 pct. dækning, mens for børsnoterede aktier og erhvervsobligationer er der en dækning ultimo 2023 på hhv. 92 pct. og 37 pct.

Opregning for manglende selskaber

For de selskaber hvor CO₂e-udledninger mangler, estimeres udledningerne ud fra selskabets indus-

tri. I tilfælde af, at selskabets industrigruppe ikke kendes, estimeres selskabets udledning ud fra kendte udledninger fra lignende selskaber i P+'s portefølje. Kan selskabets type ikke bestemmes, estimeres selskabets udledning ud fra den fond selskabet er investeret i, eller alternativt ud fra den aktivklasse, selskabet tilhører.

For alle år tilbage til 2019 er ca. 90 pct. af markedsværdien af investeringsporteføljen beregnet ud fra tilgængelige data og de resterende ca. 10 pct. er estimeret.

Der er en væsentlig tidsforsinkelse for CO₂e- og regnskabsoplysninger

For børsnoterede aktier og erhvervsobligationer er P+ afhængig af, at selskaberne opgør og offentliggør deres CO₂e-udledninger og regnskabsoplysninger per ultimo året, hvilket sker med en væsentlig tidsforsinkelse. Det betyder også, at ingen selskaber på nuværende tidspunkt har offentliggjort CO₂e-udledninger for 2023, mens der fortsat er en stor del af selskaberne, der heller ikke har opgørt CO₂e-udledningen for 2022. P+ har ingen kendskab til udviklingen i de enkelte selskaber, hvor der mangler informationer, og der er derfor ikke korrigeret for dette, men blot anvendt nyeste oplyste information.

For direkte ejede ejendomme opdateres de enkelte ejendommers energimærke efter behov og næsten alle ejendomme har et energimærke nyere end 10 år. Det gældende energimærke på opgørelsestidspunktet angiver derfor ejendommens energiforbrug på det tidspunkt energimærket blev lavet, og der vil derfor være energitiltag, som laves løbende, men som ikke er afspejlet i energimærket og dermed i CO₂e-udledningerne.

³ <https://ghgprotocol.org/corporate-standard>

⁴ <https://finansdanmark.dk/media/47361/finans-danmark-co2-model.pdf>

⁵ <https://www.unepfi.org/net-zero-alliance/>

⁶ <https://carbonaccountingfinancials.com/standard>

Nøgletal: CO₂e-udledning fra investeringsaktiver

CO₂e-udledningerne angiver den absolutte udledning i tons, som P+'s investeringer i børsnoterede aktier, erhvervsobligationer og direkte ejede ejendomme finansierer og dermed kan påvirke.

For børsnoterede aktier og erhvervsobligationer bruges de enkelte virksomheders enterprise value including cash (EVIC) til at beregne den relative ejerandel af aktivet:

CO₂e-udledning fra børsnoterede aktier og erhvervsobligationer =

$$\sum_i \frac{\text{Investerings aktuelle værdi}_i}{\text{Selskabets EVIC}_i} \times$$

Selskabets scope 1 og 2 CO₂e-udledninger_i

For direkte ejede ejendomme anvendes ejerandelen direkte, mens energiforbruget oversættes til CO₂e-udledninger vha. emissionsfaktorer fra ejendommens forskellige energikilder:

Total CO₂e-udledning fra direkte ejede ejendomme

$$= \sum_{ij} \text{Ejerandel}_i \times \text{Ejendommens energiforbrug}_{ij} \times$$

Emissionsfaktor_j

For den totale CO₂e-udledning for børsnoterede aktier, erhvervsobligationer og direkte ejede ejendomme lægges de to værdier sammen.

Nøgletal: CO₂e-aftryk

CO₂e-aftrykket angiver den relative CO₂e-udledning i tons for hver 1 million kr., som P+ har investeret i børsnoterede aktier, erhvervsobligationer og direkte ejede ejendomme. Nøgletallet beregnes ved:

$$\text{CO}_2\text{e-aftryk} = \frac{\text{CO}_2\text{e-udledninger}}{\text{Markedsværdi af aktivklassen i mio. DKK}}$$

Aktivt engagement i klimaforbedringer

Nøgletal: Aktivt ejerskab

Der henvises til P+'s politik for aktivt ejerskab, som bl.a. beskriver rammen for vores arbejde med aktivt ejerskab, hvordan der skal overvåges, føres dialog, udøves stemmerettigheder, samarbejdes med andre aktionærer, kommunikeres med relevante interessenter, og hvordan faktiske og potentielle konflikter ifm. det aktive ejerskab skal håndteres.

Nøgletal: Dialoger i forbindelse med aktivt ejerskab

Nøgletallet dækker over dialoger (fx via mail, telefon eller møder) som led i P+'s aktive ejerskab. Der skal være modtaget en respons i rapporteringsåret på en henvendelse, før denne kan klassificeres som en dialog.

Nøgletallet er opdelt i fem elementer:

- Dialoger, som P+ har ført på egen hånd
- Dialoger, P+ har ført som lead eller co-lead via Climate Action 100+ (CA100+) initiativet
- Dialoger via samarbejdspartnere (fx ESG-rating bureau og lign.)
- Dialoger i alt om klimaforandringer
- Dialoger i alt

Dialoger med samme selskab foretaget på egen hånd som lead eller co-lead via CA100+ og/eller via samarbejdspartnere kan kun medregnes én gang.

Ved optælling af antal dialoger i alt om klimaforandringer kan et selskab tælles med flere gange, hvis der føres dialoger med det pågældende selskab på forskellige områder inden for klimaforandringer.

Dialoger i alt dækker over dialoger på tværs af alle ESG-emner, hvor et selskab kan tælles med flere gange, hvis dialoger har omhandlet forskellige em-

ner. Dette målepunkt indgår ikke i F&P's branchehenstilling.

Nøgletal: Ejendomsinvesteringers bæredygtighed

Der henvises til P+'s politik for ansvarlige investeringer, hvori det fremgår, at ansvarlighed og samfundsansvar er indarbejdet i vores retningslinjer og investeringsprocesser ved investeringer i ejendomme.

Bæredygtighed i forretningsmodeller

Nøgletal: Tilslutning til Paris-aftalen

Der henvises til P+'s politik for ansvarlige investeringer, hvori der beskrives, hvordan Paris-aftalen er indarbejdet i vores retningslinjer og investeringsprocesser.

P+'s egne udledninger

Nøgletal: CO₂e-Scope 1

CO₂e-Scope 1 opgøres som direkte emissioner, der stammer fra forbrænding af egne brændsler og materialer. Opgørelsen omfatter også outsourcete aktiviteter, der ud fra en almindelig regnskabsmæssig betragtning er væsentlige. P+ har ingen direkte emissioner.

Nøgletal: CO₂e-Scope 2

CO₂e-Scope 2 opgøres som indirekte emissioner, der stammer fra den energi, der er brugt til at producere elektricitet, fjernvarme og fjernkøling, som P+ har købt af en tredjepart til eget brug. Ved beregningen af indirekte emissioner er der taget udgangspunkt i location-based metoden, og der er ikke taget hensyn til hjemmearbejde.

Nøgletal: Vedvarende energiandel

Den vedvarende energiandel inden for Scope 1 og 2 beregnes på baggrund af forbrug af certificeret grøn energi. Vedvarende energiandel udarbejdes efter FSR- danske revisorer, Nasdaq og Finansforeningens vejledning, nøgletallet opdeles i henholdsvis indkøbt og egenproduceret energi. P+ har

p.t. ingen vedvarende energiandel.

Nøgletal: Vandforbrug

Nøgletallet beregnes som det samlede energiforbrug fra scope 1 og 2 (også fra vedvarende energikilder) opgjort i gigajoule gennem multiplikation med konverteringsfaktorer.

Nøgletal: Vandforbrug

Nøgletallet opgøres brutto og angiver summen af alt vand forbrugt fra alle kilder.

Øvrige ESG-nøgletal

Derudover rapporteres der også på øvrige nøgletal med udgangspunkt i FSR - Danske Revisorers anbefalinger til ESG-nøgletal til årsrapporten, der er udarbejdet i samarbejde med Finansforeningen og Nasdaq.

Sociale data

Nøgletal: Fuldtidsarbejdsstyrke

Fuldtidsarbejdsstyrken er angivet i gennemsnitlige antal FTE'er (Full Time Equivalenter).

Nøgletal: Kønsdiversitet

Nøgletallet angiver andelen af kvinder i fuldtidsarbejdsstyrken.

Nøgletal: Kønsdiversitet for øvrige ledelseslag

I opgørelse af kønsdiversitet for øvrige ledelseslag defineres en leder som en person med personale- og/eller fagligt ansvar

Nøgletal: Lønforskelle mellem køn

Lønforskellen mellem køn defineres som medianlønnen for mænd divideret med medianlønnen for kvinder. Den løn, der indgår i beregningen, omfatter den kontraktmæssige grundløn, mens pension og andre ydelser ikke er medtaget.

Nøgletal: Medarbejderomsætningshastighed

Nøgletallet angiver andelen af frivilligt og ufrivilligt forladende medarbejdere.

Nøgletal: Sygefravær

Nøgletallet angiver antal fulde dage, som alle egne medarbejdere er syge, og der ikke er i job, i forhold til den totale fuldtidsarbejdsstyrke.

Nøgletal: Betalte skatter

Betalte skatter er ikke en del af vejledning udarbejdet af FSR - danske revisorer, Nasdaq og Finansforeningen.

Skatter vedrørende administration af pensionskassen er lønsumsafgift, ejendomsskatter på pensionskassens direkte ejede ejendomme, moms og A-skat og AM-bidrag for pensionskassens ansatte.

Betalte skatter betalt af pensionskassens medlemmer er pensionsafkastskat (PAL), afgifter efter pensionsbeskatningsloven (PBL), A-skatter samt AM-bidrag på pensioner.

Ledelsesdata**Nøgletal: Bestyrelsens kønsdiversitet**

Nøgletallet angiver andelen af kvinder i pensionskassens bestyrelse.

Nøgletal: Tilstedeværelse på bestyrelsesmøder

Nøgletallet angiver bestyrelsesmedlemmers tilstedeværelse på bestyrelsesmøder.

Nøgletal: Lønforskelle mellem CEO og medarbejdere

Nøgletallet angiver, hvor mange gange medarbejdernes medianløn kan dækkes af CEO-kompensationen.

Periodiske oplysninger

P+ Livscyklus (Lav, Mellem og Høj)

P+ Balance

P+ Vælger

P+ Aktiemax

P+ Obligationsmax

Model for periodisk offentliggørelse af oplysninger om finansielle produkter, jf. artikel 8, stk. 1, 2 og 2a, i forordning (EU) 2019/2088 og artikel 6, stk. 1, i forordning (EU) 2020/852

Ved "bæredygtig investering" forstås en investering i en økonomisk aktivitet, der bidrager til et miljømæssigt eller socialt mål, forudsat at investeringen ikke i væsentlig grad skader miljømæssige eller sociale mål, og at de investeringsmodtagende virksomheder følger god ledelsespraksis.

EU-klassificeringssystemet er et klassificeringssystem, der er fastsat i forordning (EU) 2020/852, og som opstiller en liste over **miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter**. Nævnte forordning indeholder ikke en liste over socialt bæredygtige økonomiske aktiviteter. Bæredygtige investeringer med et miljømål kan være i overensstemmelse med klassificeringssystemet eller ej.

Produkt navn: Bilaget gælder for P+ Livscyklus (Lav, Mellem og Høj), P+ Balance, P+ Vælger, P+ Aktiemax og P+ Obligationsmax, herefter refereret til som "produktet".

Identifikator for juridiske enheder (LEI-kode):
5299000NAW3RQAVXMI33

Miljømæssige og/eller sociale karakteristika

Havde dette finansielle produkt et bæredygtigt investeringsmål?

Ja

Nej

Det foretog **bæredygtige investeringer med et miljømål:**
___%

i økonomiske aktiviteter, der kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet

i økonomiske aktiviteter, der ikke kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet

Det foretog **bæredygtige investeringer med et socialt mål:**
___%

Det **fremmede miljømæssige/ sociale (M/S) karakteristika** og selv om det ikke havde en bæredygtig investering som mål, havde det en andel af bæredygtige investeringer på **10**%*

med et miljømål i økonomiske aktiviteter, der kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet

med et miljømål i økonomiske aktiviteter, der ikke kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet

med et socialt mål

Det fremmede M/S-karakteristika, men **foretog ikke nogen bæredygtige investeringer**

*Når andelen af bæredygtige investeringer i produktet gøres op på nuværende tidspunkt, indgår både likvide og illikvide aktivklasser. De likvide er aktier¹, erhvervsobligationer² og grønne statsobligationer³. De illikvide aktiver er infrastruktur, aktier i ikke-børsnoterede selskaber og en enkelt kreditfond. Den resterende andel af den illikvide portefølje er på nuværende tidspunkt ikke omfattet i opgørelsen af andelen af bæredygtige investeringer pga. utilstrækkeligt datagrundlag. Andelen af bæredygtige investeringer i porteføljen forventes reelt at være større, men kan endnu ikke opgøres tilstrækkeligt.

For likvide aktier og likvide erhvervsobligationer opgøres andelen af bæredygtige investeringer iht. P+'s eksterne dataleverandørs. Metoden er baseret på definitionen af en bæredygtig investering, jf. artikel 2(17) af forordning (EU) 2019/2088. Den screener for, at virksomheder skal følge god ledelsespraksis, samt at økonomiske aktiviteter ikke bør gøre væsentlig skade på et eller flere miljømæssige eller sociale mål. Derudover skal mindst 20 pct. af de økonomiske aktiviteter bidrage til et eller flere af sådanne mål eller selskabet skal have sat et Science Based Target initiative (SBTI) godkendt CO₂-reduktionsmål. Metoden er nærmere beskrevet i de næste afsnit.

I andelen af bæredygtige investeringer i den illikvide del af porteføljen indgår investeringer foretaget efter 2018 med et beløb investeret på over 25 mio. DKK. Metoden lægger sig tæt op ad metoden fra P+'s eksterne dataleverandør på likvide investeringer, men vurderingen foretages af P+ baseret på data modtaget fra de relevante kapitalforvaltere.

¹ Investeringer i aktier i børsnoterede selskaber.

² Investeringer i obligationer udstedt af børsnoterede selskaber.

³ Investeringer i grønne obligationer udstedt af stater, hvor et beløb svarende til provenuet fra salget af den grønne statsobligation udelukkende anvendes til, helt eller delvist, at finansiere egnede og på forhånd fastlagte grønne statslige udgifter.

Bæredygtighedsindikatorer måler, hvordan de miljømæssige eller sociale karakteristika, der fremmes af dette finansielle produkt, opnås.

I hvilket omfang blev de miljømæssige og/eller sociale karakteristika, der fremmes af dette finansielle produkt, opfyldt.

P+, Pensionskassen for Akademikere ("P+") har i produktet en målsætning at skabe det størst mulige afkast og samtidig være en ansvarlig investor.

Dette bilag skal give indsigt i, hvordan produktet har fremmet miljømæssige og/eller sociale karakteristika for rapporteringsåret 2023. Der har i investeringsprocessen fortsat været stort fokus på både at fremme miljømæssige og sociale karakteristika samt at identificere og håndtere negativ indvirkning på bæredygtighedsfaktorer.

Der har ikke været udpeget et referencebenchmark til produktet.

● **Hvordan klarede bæredygtighedsindikatorerne sig?**

Følgende bæredygtighedsindikatorer anvendes så vidt muligt til at opnå miljømæssige og/eller sociale karakteristika, som produktet fremmer. Muligheden for anvendelse varierer dog på tværs af aktivklasser.

I 2023 har bæredygtighedsindikatorerne klaret sig som følger:

- CO₂-aftrykket bliver p.t. ikke opgjort på produktniveau. P+'s samlede CO₂-aftryk for likvide aktier, likvide erhvervsobligationer samt direkte ejede ejendomme er faldet fra 6,6 ton/mio. DKK til 5,5 ton/mio. DKK på tværs af alle finansielle produkter. Udviklingen er drevet af en reel CO₂-reduktion i porteføljen samt en stigning i markedsværdi.
- Som følge af P+'s årlige screening af børsnoterede selskaber i porteføljen mhp. at identificere selskaber, der har overtrådt FN's Global Compact principper, blev 27 selskaber valgt ud til nærmere undersøgelse. Screeningen var baseret på data fra eksterne dataleverandører. P+ har vurderet disse selskaber kvalitativt ud fra henholdsvis alvorligheden af deres overtrædelser og status på vores aktive ejerskab med selskaberne.

På baggrund af analysen er 15 af de 27 selskaber blevet placeret på P+'s fravalgsliste på grund af brud på FN's Global Compact principper, herunder systematisk negativ indvirkning på miljø, biodiversitet, menneskerettigheder og god ledelsespraksis, og hvor aktivt ejerskab har vist sig udsigtsløst. P+ har kontaktet samtlige fravalgte selskaber via brev og beskrevet, hvad der lå til grund for P+'s beslutning om fravalg, samt hvad der forventes af selskabet for at det kan inkluderes i P+'s portefølje igen.

Derudover er yderligere tre af de 27 selskaber blevet placeret på P+'s observationsliste. Vi vil nu følge udviklingen i disse tre selskaber og monitorere dem for at vurdere, om de skal fravælges eller fjernes fra observationslisten.

- Årlig screening af likvide aktier og likvide erhvervsobligationer, baseret på data fra ekstern dataleverandør, har vist, at der ikke har været eksponering mod nye selskaber, der agerer i strid med FN-traktater og -konventioner, som Danmark har underskrevet vedr. kontroversielle våben.

- I 2023 havde 81 danske ejendomme i porteføljen certificerede energimærker. Der blev ikke opnået nye bæredygtighedscertificeringer, men det gennemsnitlige energimærke for den danske ejendomsportefølje havde i 2023 udviklet sig tættere på B end C.
- P.t. opgøres andelen af klimavenlige investeringer i porteføljen ikke.
- P+ har haft 270 dialoger på tværs af sociale, miljø- eller ledelsesmæssige emner fordelt over 183 selskaber ud af ca. 2.500 børsnoterede selskaber i produktets portefølje. Dialog (fx via mail, telefon eller møder) defineres ved, at der som minimum er modtaget en respons på henvendelsen fra selskabet.
- P+ har direkte tilsluttet sig 16 investorerklæringer og -samarbejder, der har haft fokus på at fremme miljømæssige eller sociale karakteristika, herunder særligt menneskerettigheder, biodiversitet og klima.
- P+ har i produktet foretaget yderligere 32 fravalg af olie-, gas- og kulselskaber samt forsyningsselskaber, der producerer elektricitet ved brug af kul. Samtidig er der også blevet fjernet 11 selskaber fra fravalgslisten, der før har været fravalgt af ovenstående årsag. Dette er sfa., at selskaberne ikke længere falder for vores fossile fravalgskriterier.
- Der er foretaget 10 nye likvide og illikvide⁴ fondsinvesteringer til produktet. Alle er grundigt vurderet og scoret af P+ ift. kapitalforvalterens arbejde med ESG⁵, herunder ledelsessystemer, integration af ESG-politikker og -due diligence samt rapportering. Tre af disse investeringer er af kapitalforvalterne klassificeret efter artikel 8 og to af dem efter artikel 9 af forordning (EU) 2019/2088.
- Der er foretaget fravalg af investeringer i 10 selskaber sfa. P+'s fokus på solcelle-industrien og mulige forbindelser til tvangsarbejde i Xinjiang-regionen. Yderligere 10 selskaber er placeret på observationslisten mhp. at monitorere selskaberne og etablere dialog. Derudover har P+ været i kontakt med 7 kapitalforvaltere, der tilsammen forvalter 9 illikvide fonde med bl.a. investeringer i solenergi.

● ... og sammenlignet med tidligere perioder?

Sammenlignet med perioden 2022 har P+ i 2023 vurderet og fravalgt flere problematiske selskaber, der er i brud med FN's Global Compact principper. Derudover er biodiversitet også blevet tilføjet som en fravalgsårsag, samt blevet mere fast forankret og prioriteret i arbejdet med ansvarlighed.

I 2023 har P+ tilsluttet sig over dobbelt så mange investorerklæringer og -samarbejder sammenlignet med 2022.

Der blev i 2023 foretaget færre fondsinvesteringer sammenlignet med 2022, og andelen af artikel 8 eller artikel 9 klassificerede investeringer iht. forordning (EU) 2019/2088 (dvs. delvist eller fuldt bæredygtige investeringer) var 3 pct. mindre i 2023. Det skal understreges, at fondsinvesteringer udenfor Europa ikke kan klassificeres efter den nævnte forordning, og der derfor kan være flere bæredygtige investeringer, som blot ikke er omfattet af lovgivningen.

⁴ Investeringer i fx private equity (aktier i ikke-børsnoterede selskaber), ikke-børsnoterede fonde (herunder kreditfonde), ejendomme, infrastruktur og skov. Investeringer er illikvide, når de ikke er børsnoterede og dermed ikke kan omsættes lige så nemt, da der skal bruges tid på at købe og sælge finder hinanden og bliver enige om den rigtige pris for aktiverne.

⁵ Forkortelse for miljømæssige (Environment), sociale (Social) og ledelsesmæssige (Governance) forhold.

Antallet af danske ejendomme med certificerede energimærker faldt fra 83 til 81 i 2023 sammenlignet med 2022. Dette skyldes salg af ejendomme i referenceperioden.

Der er foretaget 37 flere dialoger på tværs af miljømæssige, sociale og ledelsesmæssige emner i 2023 sammenlignet med året forinden.

Derudover er der sket et fald på 1,1 ton/mio. DKK i det samlede CO₂-aftryk for likvide aktier, likvide erhvervsobligationer og direkte ejede ejendomme sammenlignet med niveauet i 2022.

● **Hvad var målene for de bæredygtige investeringer, som det finansielle produkt delvis foretog, og hvordan bidrog de bæredygtige investeringer til sådanne mål?**

Produktet har fokus på at foretage investeringer i fonde og selskaber, som efterlever krav til definitionen for bæredygtige investeringer, jf. artikel 2(17) af forordning (EU) 2019/2088.

P+ har frem mod 2025 og 2030 sat sig nedenstående klimamål for hele porteføljen. Klimamålene påvirker også porteføljen og de bæredygtige investeringer i dette produkt.

Status for 2023 er følgende:

1. CO₂-aftrykket i likvide aktier, likvide erhvervsobligationer og direkte ejede ejendomme skal inden 2025 reduceres med 45 pct. og inden 2030 reduceres med 65 pct. sammenlignet med niveauet i 2019. Ved udgangen af 2023 havde P+ reduceret CO₂-aftrykket med lige over 45 pct. sammenlignet med niveauet i 2019, hvilket betyder, at reduktionsmålet for 2025 er nået. Det skal dog understreges, at CO₂-aftrykket svinger med markedsværdien af investeringer, idet det bliver beregnet som CO₂-udledningen fra investeringer pr. mio. DKK. Det vil betyde, at når markedsværdien stiger eller falder, så vil CO₂-aftrykket også stige eller falde.
2. P+ har styrket aktivt ejerskab i relation til de største CO₂-udledere i porteføljen af børsnoterede aktier og erhvervsobligationer. Da dette arbejdede opstartede i 2022, blev de 20 største udledere identificeret. Listen består nu af 17 selskaber. Dette skyldes, at P+ i 2023 har fravalgt to af selskaberne grundet deres fossile profil og at et enkelt selskab er blevet fravalgt som resultat af vores investeringsstrategi. P+ har valgt ikke at tilføje tre nye selskaber til listen, da formålet med arbejdet er en langsigtet og vedvarende dialog. I 2023 har P+ fulgt op på dialogen. Derudover blev der i et opfølgende brev til kapitalforvaltere, som investerer i selskaberne på P+'s vegne, også tilføjet et ønske om fokus på biodiversitet, samt en understregning af P+'s forventninger til kapitalforvalterne i deres kapitalforvaltning af specifikke selskaber, samt generelt ift. klima og biodiversitet.

Navnene på disse selskaber er offentliggjort på observationslisten, som kan findes på vores hjemmeside. Vi vil løbende offentliggøre status for det aktive ejerskab med disse selskaber.
3. P+ vil løbende foretage klimavenlige investeringer fx i vedvarende energi og energibesparende renoveringer af bygninger, således at disse som minimum udgør 15 pct. af P+'s samlede investeringer i 2030.

For bæredygtige likvide aktier og likvide erhvervsobligationer gælder det, at mindst 20 pct. af omsætningen stammer fra økonomiske aktiviteter, der bidrager til miljømæssige mål som vedvarende energi, CO₂- og energieffektivitet og bæredygtigt landbrug eller sociale mål som uddannelse, ernæring og sygdomsbehandling. Og alle bæredygtige illikvide investeringer har en væsentlig andel af deres aktiviteter inden for de nævnte kategorier. Alternativt skal porteføljeselskabet have en CO₂-reduktionsmålsætning, som er godkendt af Science Based Targets initiative.

Udover at bidrage positivt til et eller flere miljømæssige eller sociale mål må disse investeringer heller ikke gøre væsentlig skade på et eller flere af sådanne mål, og selskabet bør også følge god ledelsespraksis.

● **Hvordan skadede de bæredygtige investeringer, som det finansielle produkt delvis foretog, ikke i væsentlig grad nogen af de miljømæssige eller sociale bæredygtige investeringsmål?**

Metoden, der anvendes til at opgøre andelen af bæredygtige investeringer, står beskrevet på side 1. For likvide aktier og likvide erhvervsobligationer gælder det, at hvis en investering i en økonomisk aktivitet skal siges ikke at gøre væsentlig skade på et eller flere miljømæssige eller socialt bæredygtige investeringsmål, fordrer metoden, at følgende gør sig gældende:

- Den må ikke have forbindelser til kontroversielle våben.
- Mindre end 1 pct. af omsætningen må stamme fra udvinding af termisk kul og salg af samme til eksterne parter.
- Må ikke være i en tobaksproducent og mindre end 5 pct. af omsætningen må stamme fra tobaksrelaterede forretningsaktiviteter.
- Den overordnede vurdering af selskabets kontroverser, dvs. negativ indvirkning på sociale eller miljømæssige forhold, må ikke være vurderet som 'alvorlige' eller 'meget alvorlige'. Det svarer til de to mest alvorlige trin i den fire-trins- skala, der benyttes til at vurdere kontroverser.

Særskilt gælder det for illikvide investeringer foretaget efter 2018, at de ovenstående kriterier vurderes at være opfyldt gennem de aftalevilkår P+'s har indgået med fonde/kapitalforvaltere.

Ud fra ovenstående kriterier har ingen af de bæredygtige investeringer i 2023 gjort væsentlig skade på miljømæssige eller sociale bæredygtige investeringsmål.

Iht. P+'s politik for ansvarlige investeringer, som gælder for produktet, er de vigtigste negative bæredygtighedsindvirkninger derudover identificeret, monitoreret og vurderet, både forud for og efter, at nye investeringer blev foretaget i 2023.

Produktets fravalgskriterier, som gør sig gældende og er bindende elementer i investeringsstrategien, bidrog ligeledes til, at både bæredygtige og øvrige investeringer ikke i væsentlig grad skadede nogle af de miljømæssige eller sociale bæredygtige investeringsmål. Fravalgskriterier kan findes på P+'s hjemmeside.

De vigtigste negative indvirkninger er investeringsbeslutningernes betydeligste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer i forbindelse med miljømæssige, sociale og personalemæssige spørgsmål, respekt for menneskerettighederne, bekæmpelse af korrupsion og bekæmpelse af bestikkelse.

Hvordan blev der taget hensyn til indikatorer for negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer?

P+ rapporterer på indikatorer for negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer (PAI-indikatorer), jf. skema 1, 2 og 3 i Bilag I af delegerede forordning (EU) 2022/1288, på tværs af alle aktivklasser af produktet. Datoen for PAI-rapportering falder i juni 2024 for referenceperioden 2023. Rapporteringen kan tilgås på P+'s hjemmeside.

Der blev i 2023 taget hensyn til bl.a. nedenstående PAI-indikatorer på følgende måder:

- Gennem bl.a. fravalg af 32 fossile selskaber og kulbaserede forsyningsselskaber samt gennem aktivt ejerskab er der taget hensyn til CO₂-aftryk på likvide aktier og likvide erhvervsobligationer.
- Gennem screeninger, aktivt ejerskab og fravalg er der taget hensyn til overtrædelser af internationale retningslinjer for ansvarlig virksomhedsadfærd, som vedrører menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, miljø og anti-korruption, herunder FN's Global Compact principper. Efter screening blev 15 selskaber fravalgt, og tre selskaber blev placeret på observationsliste.
- Gennem udvikling af en helhedsplan for P+'s fortsatte indsats på biodiversitet som en integreret del af arbejdet med ansvarlige investeringer, har P+ skærpet sine tiltag på investeringer med negativ indvirkning på biodiversitetsfølsomme områder.

Negativ indvirkning på bæredygtighedsfaktorer er desuden integreret i P+'s politik for ansvarlige investeringer og indgår i vurderingen af investeringer før og efter, de foretages.

Var de bæredygtige investeringer i overensstemmelse med OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder og FN's vejledende principper om erhvervslivet og menneskerettigheder? Nærmere oplysninger:

Iht. P+'s politik for ansvarlige investeringer, som gælder for produktet, tilstræbes det at etablere strukturer for arbejdet med ansvarlige investeringer, som er på linje med OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder og FN's retningslinjer for menneskerettigheder og erhvervsliv.

P+ monitorerer løbende porteføljen og foretager mindst en gang årligt screening af likvide aktier samt likvide erhvervsobligationer, baseret på data fra ekstern dataleverandør, mhp. at identificere børsnoterede selskaber, der har overtrådt FN's Global Compact principper. Principperne refererer bl.a. til FN's retningslinjer for menneskerettigheder og erhvervsliv.

Som følge af screeningen var 27 selskaber identificeret. P+ har vurderet disse selskaber kvalitativt ud fra alvorligheden af deres overtrædelser og status på vores aktive ejerskab med selskaberne.

På baggrund af denne analyse er 15 af de 27 selskaber placeret på P+'s fravalgsliste, som gælder for produktet, efter brud på FN's Global Compact principper, herunder systematisk negativ indvirkning på miljø, biodiversitet, menneskerettigheder og god ledelsespraksis, og fordi aktivt ejerskab har vist sig udsigtsløst. Derudover er yderligere tre selskaber placeret på P+'s observationsliste, som også gælder for produktet. P+ vil følge udviklingen i disse tre selskaber og monitorere dem for at vurdere, om de skal fravælges i porteføljen eller fjernes fra observationslisten.

Udover den årlige gennemgang arbejder P+ også løbende med temaer og enkeltsager, der vedrører overensstemmelse med OECD's retningslinjer samt FN's vejledende principper. Der er foretaget fravalg af investeringer i 10 selskaber sfa. P+'s fokus på solcelleindustrien og mulige forbindelser til tvangsarbejde i Xinjiang-regionen. Yderligere 10 selskaber er placeret på observationslisten mhp. at monitorere selskaberne og etablere dialog. Derudover har P+ været i kontakt med 7 kapitalforvaltere, der tilsammen forvalter 9 illikvide fonde med bl.a. investeringer i solenergi.

EU-klassificeringssystemet fastsætter et princip om ikke at gøre væsentlig skade, hvorved investeringer, der er i overensstemmelse med klassificeringssystemet, ikke i væsentlig grad bør skade målene i EU's klassificeringssystem, og der er specifikke EU-kriterier.

Princippet om ikke at gøre væsentlig skade gælder kun for de investeringer, der ligger til grund for det finansielle produkt, og som tager højde for EU-kriterierne for miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter. De investeringer, der ligger til grund for den tilbageværende andel af dette finansielle produkt, tager ikke højde for EU-kriterierne for miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter.

Andre bæredygtige investeringer må heller ikke i væsentlig grad skade miljømæssige eller sociale mål.

Hvordan tog dette finansielle produkt hensyn til de vigtigste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer?

Hensyn til negative indvirkninger er så vidt muligt en integreret del af P+'s vurdering og monitorering af investeringer i produktet, både før og efter investeringer foretages. P+ rapporterer på indikatorer for negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer (PAI-indikatorer) på tværs af alle aktivklasser for hele P+. Hensyn til PAI-indikatorer gælder derfor også for dette finansielle produkt. Datoen for rapportering for referenceperioden 2023 falder i juni 2024. Rapporteringen kan tilgås på P+'s hjemmeside.

P+'s metode til at arbejde med produktets negative bæredygtighedsindvirkninger tilstræbes at være på linje med FN's retningslinjer om menneskerettigheder og erhvervsliv samt OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder. Derfor tilpasses tilgangen efter investeringens type, struktur samt væsentlighed og sandsynlighed for negative indvirkninger på mennesker, miljø og værdien af investeringen.

P+ prioriterer arbejdet med negative bæredygtighedsindvirkninger ved at sammenholde, hvor der er en potentiel væsentlig negativ indvirkning på miljø og mennesker med sandsynligheden for, at den indtræffer.

I overensstemmelse med P+'s politik for ansvarlige investeringer, som gælder for produktet, fokuseres der på, om selskaber i produktets investeringsportefølje har god ledelsespraksis og derved bl.a. forebygger og afbøder negativ indvirkning på menneskerettigheder, arbejdsretteligheder, klima, miljø, biodiversitet, ansvarlig skat og anti-korruption.

Hvad var dette finansielle produkts største investeringer?

Tabellen nedenfor giver et overblik over produktets 15 største investeringer målt på deres markedsværdi set i forhold til den samlede portefølje. Opgørelsen er pr. den 31. december 2023.

P+ investerer bl.a. igennem investeringsfonde, som f.eks. EMD Inv. Globale Akt. I eller Absalon Loan Fund Class A. En investeringsfond er en pulje af flere investorers penge. P+ er som regel medinvestor og ejer den del af puljen, som P+ har investeret, men P+ også kan være den eneste investor i en fond. Der bliver ikke kigget igennem fonden. Det betyder, at de enkelte investeringer, der er foretaget i fonden, ikke er oplyst.

Hvad de enkelte fonde må investere i, afhænger af deres investeringsmandat. Fonden EMD Invest Verdensindeks har f.eks. mandat til at investere i globale aktier som Apple, Microsoft og Amazon. Hvorimod fonden EMD Invest Danske Akt/2 har mandat til at investere i danske aktier som fx Novo Nordisk, Carlsberg og Mærsk.

P+ investerer også igennem pengeinstitutter som f.eks. Danske Bank A/S eller Nykredit, hvor der investeres direkte i realkreditobligationer og statsobligationer. Fx vil både P+'s investering i en dansk statsobligation og en grøn dansk statsobligation indgå.

Største investeringer	Sektor	% andel af aktiver	Land
EMD Invest Verdensindeks	Globale aktier	12%	Danmark
Kongeriget Danmark	Danske statsobligationer	12%	Danmark
Forenet Kredit FMBA (Nykredit/Totalkredit)	Realkreditobligationer, indeksobligationer	6%	Danmark
EMD Inv. Globale Akt. I	Globale aktier	4%	Danmark
EMD Inv. Globale Akt. III	Globale aktier	3%	Danmark
Alcentra Eur Loan F Class II G	Illikvid kredit	3%	Luxembourg
Absalon Loan Fund Class A	Illikvid kredit	3%	Irland
Danske Bank A/S	Realkreditobligationer, indeksobligationer	3%	Danmark
EMD Invest Danske Akt/2	Danske aktier	2%	Danmark
EMD High Income Credit US	Developed markets obligationer	2%	Danmark
EMD High Income Credit EU	Developed markets obligationer	2%	Danmark
EMD Invest Emerging Markets Indeks	Emerging markets aktier	2%	Danmark
EMD Inv. GLAkt. II	Globale aktier	2%	Danmark
EMD Inv afd II obl	Emerging markets obligationer	1%	Danmark
KDII afd. 19 Global EM	Emerging markets aktier	1%	Danmark

Listen omfatter de investeringer, der **udgjorde den største andel af det finansielle produkts investeringer** i referenceperioden: 1/1/2023 - 31/12/2023.

Hvilken andel udgjorde bæredygtighedsrelaterede investeringer?

● **Hvad var aktivallokeringen?**

Produktets investeringer opdeles i en likvid og illikvid portefølje. Den likvide portefølje består af investeringer i fx børsnoterede aktier, børsnoterede erhvervsobligationer, statsobligationer og realkreditobligationer. Den illikvide portefølje består fx af unoterede aktier (private equity), unoterede obligationer, ejendomme, skov, kredit og infrastruktur, herunder inden for sol- og vindenergi.

Aktivallokering beskriver andelen af investeringer i specifikke aktiver.

Andelen af bæredygtige investeringer er pr. 31. december 2023 opgjort til 10 pct. Denne andel er baseret på P+'s eksterne dataleverandørs datagrundlag og metode for screening af likvide aktier, likvide erhvervsobligationer og grønne statsobligationer, samt P+'s vurdering af en andel af de illikvide investeringer i porteføljen.

Andelen af bæredygtige investeringer i produktet er steget fra 3 pct. i 2022 til 10 pct. i 2023. Dette skyldes at P+'s eksterne dataleverandør har opdateret sin metode for opgørelse af bæredygtige investeringer. Metoden inkluderer nu også selskaber med et CO₂-reduktionsmål godkendt af Science Based Target initiative (SBTi), som et kriterie for at bidrage positivt til et miljømæssigt mål.

Desuden indgår en andel af P+'s illikvide investeringer nu også i opgørelsen. Den resterende andel af den illikvide del af portefølje er på nuværende tidspunkt ikke omfattet i andelen af bæredygtige investeringer pga. utilstrækkeligt datagrundlag.

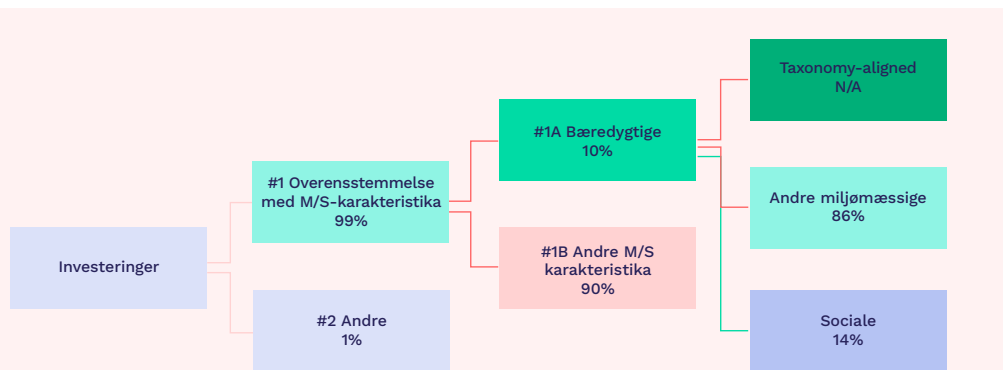
Investeringer igennem fx hedgefonde er ikke inkluderet i opgørelsen over bæredygtige investeringer, da der endnu ikke er taget endelig stilling til, hvordan man behandler disse. Det forventes, at andelen af bæredygtige investeringer (#1A i nedenstående figur) stiger i takt med, at datagrundlaget forbedres, og flere aktivklasser kan inkluderes i opgørelsen. Derfor kan der være investeringer i kategorien "#1B", som p.t. ikke kan opgøres som værende 'bæredygtige' grundet utilstrækkeligt datagrundlag.

Pr. 31. december 2023 er andelen af investeringer, der er i overensstemmelse med miljømæssige eller sociale karakteristika, opgjort som produktets samlede portefølje (opgjort til 99% under "#1"), ekskl. den andel af porteføljen, som ikke er dækket af P+'s politik for ansvarlige investeringer, fx derivater (opgjort til 1% under "#2"). Andelen kan dog ændre sig i takt med, at markedsværdien af investeringerne under "#2" ændrer sig.

For at være i overensstemmelse med EU- klassificeringsystemet omfatter kriterierne for **fossilgas** begrænsninger for emissioner og overgang til fuldt vedvarende energi eller kulstoffattige brændstoffer inden udgangen af 2035. For **atomenergi** indeholder kriterierne omfattende sikkerheds- og affaldshåndteringsregler.

Mulighedsskaben de aktiviteter gør det direkte muligt for andre aktiviteter at yde et væsentligt bidrag til et miljømål.

Omstillingsaktiviteter er aktiviteter, for hvilke der endnu ikke findes kulstoffattige alternativer, og som bl.a. har drivhusgasemissionsniveauer, der svarer til de bedste resultater.

#1 Overensstemmelse med M/S-karakteristika omfatter de af det finansielle produkts investeringer, der anvendes til at opnå de miljømæssige eller sociale karakteristika, der fremmes af det finansielle produkt.

#2 Andre omfatter de resterende investeringer i det finansielle produkt, som hverken er i overensstemmelse med de miljømæssige eller sociale karakteristika eller kan kvalificeres som bæredygtige investeringer.

Kategorien #1 Overensstemmelse med M/S-karakteristika omfatter:

- Underkategorien #1A Bæredygtige omfatter miljømæssige og socialt bæredygtige investeringer.
- Underkategorien #1B Andre M/S karakteristika omfatter investeringer, der er i overensstemmelse med miljømæssige eller sociale karakteristika, som ikke kvalificerer sig som bæredygtige investeringer.

● **Inden for hvilke økonomiske sektorer blev investeringerne foretaget?**

Investeringerne er foretaget bredt i forskellige sektorer. Den likvide portefølje er bl.a. investeret i sektorer som IT, pengeinstitutter, standardsoftware, halvleder-komponenter, sundhedsvæsen og sundhedsudstyr.

Den illikvide portefølje er investeret i sektorer som energiforsyning, herunder fremstilling af vindmøller, ejendomme, sundhedsvæsen og IT.

Sektorerne nævnt i den likvide og illikvide portefølje er ikke udtømmende. Sektorerne er repræsentative for de sektorer, som fylder mere i porteføljerne, når man ser på deres andel i det samlede produkts portefølje.

For at være i overensstemmelse med EU- klassificeringssystemet omfatter kriterierne for **fossilgas** begrænsninger for emissioner og overgang til fuldt vedvarende energi eller kulstoffattige brændstoffer inden udgangen af 2035. For **atomenergi** indeholder kriterierne omfattende sikkerheds- og affaldshåndteringsregler.

Mulighedsskaben de aktiviteter gør det direkte muligt for andre aktiviteter at yde et væsentligt bidrag til et miljømål.

Omstillingsaktiviteter er aktiviteter, for hvilke der endnu ikke findes kulstoffattige alternativer, og som bl.a. har drivhusgasemissionsniveauer, der svarer til de bedste resultater.

I hvilket omfang var de bæredygtige investeringer med et miljømål i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet?

Det er på nuværende tidspunkt ikke et tilstrækkeligt datagrundlag til at vurdere overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet. Selskaberne oplyser ikke de nødvendige data i dag, og derfor er data, som i dag er tilgængelig, udelukkende estimeret på baggrund af eksterne dataleverandørs vurdering. Vi mener, det vil være utilstrækkeligt at oplyse om data, som udelukkende er estimeret.

I takt med at EU's lovgivning udvides, og selskaberne selv begynder at oplyse om de nødvendige data, vil vi kunne give bedre oplysninger om omfanget af bæredygtige investeringer med et miljømål i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet. Vi forventer at medtage dette datapunkt, når de nødvendige data er tilgængelige.

● **Medførte det finansielle produkt investeringer i aktiviteter relateret til fossilgas og/eller atomenergi i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet⁶?**

- Ja
- Inden for fossil gas   Inden for atomkraft
- Nej

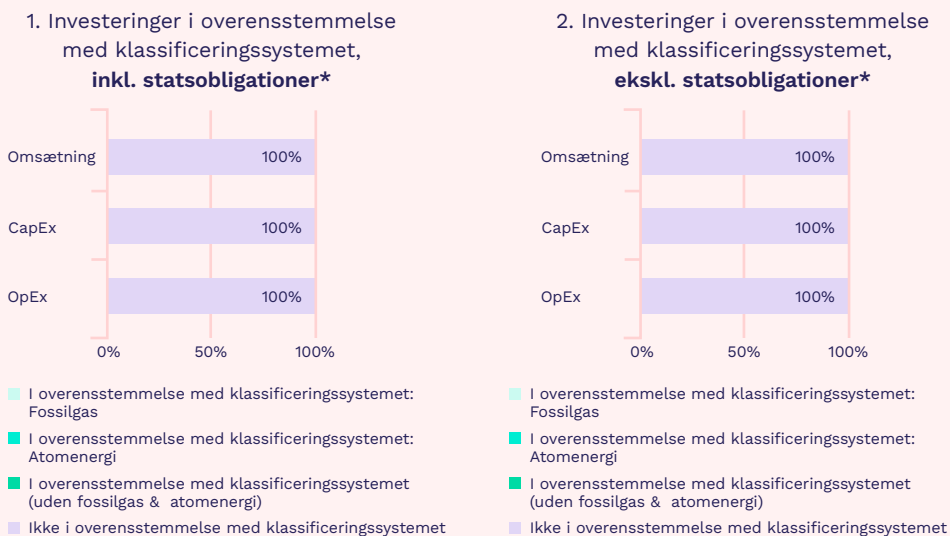
⁶ Fossilgas- og/eller atomrelaterede aktiviteter vil kun være i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet, hvis de bidrager til at begrænse klimaaendringer ("modvirkning af klimaaendringer") og ikke i væsentlig grad skader noget EU-klassificeringsmål — se forklarende note i venstre margen. Kriterierne i deres helhed for økonomiske aktiviteter inden for fossilgas og atomenergi, der er i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet, er fastsat i Kommissionens delegerede forordning (EU) 2022/1214

Aktiviteter, der er i overensstemmelse med klassificeringssystemet, udtrykkes som en andel af:

- **omsætning**, der afspejler andelen af indtægter fra de investeringsmodtagende virksomheders grønne aktiviteter.
- **kapitaludgifter (CapEx)**, der viser de grønne investeringer foretaget af investeringsmodtagende virksomheder, f.eks. med henblik på omstilling til en grøn økonomi.
- **driftsudgifter (OpEx)**, der afspejler de investeringsmodtagende virksomheders grønne operationelle aktiviteter.

Diagrammerne nedenfor viser med grøn procentdelen af investeringer, der er i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet. Da der ikke findes nogen hensigtsmæssig metode til at bestemme overensstemmelsen med klassificeringssystemet for statsobligationer*, viser det første diagram overensstemmelsen med klassificeringssystemet i forhold til alle det finansielle produkts investeringer, inkl. statsobligationer, mens det andet diagram kun viser overensstemmelsen med klassificeringssystemet i forbindelse med det finansielle produkts investeringer, ekskl. statsobligationer.

*Med henblik på disse diagrammer omfatter "statsobligationer" alle statsengagementer

● **Hvad var andelen af investeringer i omstillingsaktiviteter og muligheds-skabende aktiviteter?**

Overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet opgøres ikke på nuværende tidspunkt og derfor kan andelen af investeringer i omstillingsaktiviteter og muligheds-skabende aktiviteter heller ikke angives.

● **Hvordan var procentdelen af investeringer, der var i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet, sammenlignet med foregående referenceperioder?**

N/A

🕒 **Hvad var andelen af bæredygtige investeringer med et miljømål, der ikke var i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet?**

Andelen af bæredygtige investeringer med et miljømål, der ikke var i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet, har pr. 31. december 2023 været 86 pct.

👤 **Hvilken andel udgjorde socialt bæredygtige investeringer?**

Andelen af socialt bæredygtige investeringer har pr. 31. december 2023 været 14 pct.

er bæredygtige investeringer med et miljømål, der ikke tager hensyn til kriterierne for miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter i henhold til forordning (EU) 2020/852.

Hvilke investeringer blev medtaget under “Andre”, hvad var deres formål, og var der nogen miljømæssige eller sociale minimumsgarantier?

Kategori ”#2 Andre” udgøres bl.a. af derivater. P+'s politik for ansvarlige investeringer, som gælder for produktet, gælder ikke for derivater og indestående ved kreditinstitutter. Derivater som fx rente- eller valutainstrumenter anvendes til at afdække en rente- eller valutarisiko og dermed for at kunne opretholde et passende risikoniveau. I vores opgørelse af investeringer i kategorien ”#2 Andre” anses derivater som investeringer, der ikke bidrager til at opnå miljømæssige eller sociale karakteristika.

Hvilke foranstaltninger er der truffet for at opfylde de miljømæssige og/eller sociale karakteristika i referenceperioden?

I 2023 havde vi stort fokus på at bruge vores indflydelse og udøve aktivt ejerskab for at understøtte en ansvarlig udvikling hos de selskaber, vi investerer i. Vi prioriterede vores aktive ejerskab ud fra en vurdering af de væsentligste negative indvirkninger på miljømæssige og sociale karakteristika. Ud fra dette udøvede vi skærpet aktivt ejerskab både direkte og indirekte gennem kapitalforvaltere og samarbejdspartnere sammenlignet med 2022. Derudover har vi bl.a. fravalgt selskaber med høj CO₂-udledning, fossile selskaber og selskaber med negative indvirkninger på menneskerettigheder. Vi har ligeledes udviklet en samlet helhedsplan, for foranstaltninger vi skal foretage for at reducere vores negative indvirkning på biodiversitet.

Hvordan klarede dette finansielle produkt sig sammenlignet med referencebenchmarket?

Der anvendes ikke et referencebenchmark til at måle de miljømæssige og/eller sociale karakteristika.

- **Hvordan adskiller referencebenchmarket sig fra et bredt markedsindeks?**

N/A

- **Hvordan klarede dette finansielle produkt sig med hensyn til bæredygtighedsindikatorerne for at fastslå, om referencebenchmarket var i overensstemmelse med de miljømæssige eller sociale karakteristika, det fremmer?**

N/A

- **Hvordan klarede dette finansielle produkt sig sammenlignet med referencebenchmarket?**

N/A

- **Hvordan klarede dette finansielle produkt sig sammenlignet med det brede markedsindeks?**

N/A

Referencebenchmarks er indekser til måling af, om det finansielle produkt opnår de miljømæssige eller sociale karakteristika, det fremmer.

Periodiske oplysninger

P+ Bæredygtig

Model for periodisk offentliggørelse af oplysninger om finansielle produkter, jf. artikel 8, stk. 1, 2 og 2a, i forordning (EU) 2019/2088 og artikel 6, stk. 1, i forordning (EU) 2020/852

Ved "bæredygtig investering" forstås en investering i en økonomisk aktivitet, der bidrager til et miljømæssigt eller socialt mål, forudsat at investeringen ikke i væsentlig grad skader miljømæssige eller sociale mål, og at de investeringsmodtagende virksomheder følger god ledelsespraksis.

EU-klassificeringssystemet er et klassificeringssystem, der er fastsat i forordning (EU) 2020/852, og som opstiller en liste over **miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter**. Nævnte forordning indeholder ikke en liste over socialt bæredygtige økonomiske aktiviteter. Bæredygtige investeringer med et miljømål kan være i overensstemmelse med klassificeringssystemet eller ej.

Produkt navn: Bilaget gælder for P+ Bæredygtig, herefter refereret til som "produktet".

Identifikator for juridiske enheder (LEI-kode):
5299000NAW3RQAVXMI33

Miljømæssige og/eller sociale karakteristika

Havde dette finansielle produkt et bæredygtigt investeringsmål?

Ja

Nej

Det foretog **bæredygtige investeringer med et miljømål:**
___%

- i økonomiske aktiviteter, der kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet
- i økonomiske aktiviteter, der ikke kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet

Det foretog **bæredygtige investeringer med et socialt mål:**
___%

Det **fremmede miljømæssige/ sociale (M/S) karakteristika** og selv om det ikke havde en bæredygtig investering som mål, havde det en andel af bæredygtige investeringer på **39** %*

- med et miljømål i økonomiske aktiviteter, der kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet
- med et miljømål i økonomiske aktiviteter, der ikke kvalificerer som miljømæssigt bæredygtige i henhold til EU-klassificeringssystemet
- med et socialt mål

Det fremmede M/S-karakteristika, men **foretog ikke nogen bæredygtige investeringer**

*Når andelen af bæredygtige investeringer i produktet gøres op på nuværende tidspunkt, indgår både likvide og illikvide aktivklasser. De likvide er aktier¹, erhvervsobligationer² og grønne statsobligationer³. De illikvide aktiver er infrastruktur, aktier i ikke-børsnoterede selskaber og en enkelt kreditfond. Den resterende andel af den illikvide portefølje er på nuværende tidspunkt ikke omfattet i opgørelsen af andelen af bæredygtige investeringer pga. utilstrækkeligt datagrundlag. Andelen af bæredygtige investeringer i porteføljen forventes reelt at være større, men kan endnu ikke opgøres tilstrækkeligt.

For likvide aktier og likvide erhvervsobligationer opgøres andelen af bæredygtige investeringer iht. P+'s eksterne dataleverandørs. Metoden er baseret på definitionen af en bæredygtig investering, jf. artikel 2(17) af forordning (EU) 2019/2088. Den screener for, at virksomheder skal følge god ledelsespraksis, samt at økonomiske aktiviteter ikke bør gøre væsentlig skade på et eller flere miljømæssige eller sociale mål. Derudover skal mindst 20 pct. af de økonomiske aktiviteter bidrage til et eller flere af sådanne mål eller selskabet skal have sat et Science Based Target initiative (SBTI) godkendt CO₂-reduktionsmål. Metoden er nærmere beskrevet i de næste afsnit.

I andelen af bæredygtige investeringer i den illikvide del af porteføljen indgår investeringer foretaget efter 2018 med et beløb investeret på over 25 mio. DKK. Metoden lægger sig tæt op ad metoden fra P+'s eksterne dataleverandør på likvide investeringer, men vurderingen foretages af P+ baseret på data modtaget fra de relevante kapitalforvaltere.

¹ Investeringer i aktier i børsnoterede selskaber.

² Investeringer i obligationer udstedt af børsnoterede selskaber.

³ Investeringer i grønne obligationer udstedt af stater, hvor et beløb svarende til provenuet fra salget af den grønne statsobligation udelukkende anvendes til, helt eller delvist, at finansiere egnede og på forhånd fastlagte grønne statslige udgifter.

Bæredygtighedsindikatorer måler, hvordan de miljømæssige eller sociale karakteristika, der fremmes af dette finansielle produkt, opnås.

I hvilket omfang blev de miljømæssige og/eller sociale karakteristika, der fremmes af dette finansielle produkt, opfyldt.

P+, Pensionskassen for Akademikere ("P+") har i produktet en målsætning at skabe det størst mulige afkast og samtidig være en ansvarlig investor.

Dette bilag skal give indsigt i, hvordan produktet har fremmet miljømæssige og/eller sociale karakteristika for rapporteringsåret 2023. Der har i investeringsprocessen fortsat været stort fokus på både at fremme miljømæssige og sociale karakteristika samt at identificere og håndtere negativ indvirkning på bæredygtighedsfaktorer.

Der har ikke været udpeget et referencebenchmark til produktet.

● **Hvordan klarede bæredygtighedsindikatorerne sig?**

Følgende bæredygtighedsindikatorer anvendes så vidt muligt til at opnå miljømæssige og/eller sociale karakteristika, som produktet fremmer. Muligheden for anvendelse varierer dog på tværs af aktivklasser.

I 2023 har bæredygtighedsindikatorerne klaret sig som følger:

- Produktets samlede CO₂-aftryk for likvide aktier, likvide erhvervsobligationer samt direkte ejede ejendomme var i 2023 52 pct. mindre end P+'s samlede portefølje.
- Som følge af P+'s screening af produktets investervare univers af selskaber, som foregår to gange årligt, er 33 selskaber fjernet fra universet baseret på en kvalitativ vurdering. Screeningen var baseret på data fra eksterne dataleverandører samt kvalitative vurderinger.
- Årlig screening af likvide aktier og likvide erhvervsobligationer, baseret på data fra ekstern dataleverandør, har vist, at der ikke har været eksponering mod nye selskaber, der agerer i strid med FN-traktater og -konventioner, som Danmark har underskrevet vedr. kontroversielle våben.
- I 2023 havde 81 danske ejendomme i porteføljen certificerede energimærker. Der blev ikke opnået nye bæredygtighedscertificeringer, men det gennemsnitlige energimærke for den danske ejendomsportefølje havde i 2023 udviklet sig tættere på B end C.
- Pt. opgøres andelen af klimavenlige investeringer i porteføljen ikke.
- P+ har haft 30 dialoger på tværs af sociale, miljø- eller ledelsesmæssige emner fordelt over 22 selskaber ud af ca. 450 børsnoterede selskaber i produktets portefølje. Dialog (fx via mail, telefon eller møder) defineres ved, at der som minimum er modtaget en respons på henvendelsen fra selskabet.
- P+ har direkte tilsluttet sig 16 investorerklæringer og -samarbejder, der har haft fokus på at fremme miljømæssige eller sociale karakteristika, herunder særligt menneskerettigheder, biodiversitet og klima.

- Der er foretaget 10 nye likvide og illikvide⁴ fondsinvesteringer til produktet. Alle er grundigt vurderet og scoret af P+ ift. kapitalforvalterens arbejde med ESG⁵, herunder ledelsessystemer, integration af ESG-politikker og -due diligence samt rapportering. Tre af disse investeringer er af kapitalforvalterne klassificeret efter artikel 8 og to af dem efter artikel 9 af forordning (EU) 2019/2088.
- P+ har i 2023 haft særlig fokus på solcelleindustrien og investeringers mulige forbindelser til tvangsarbejde i Xinjiang-regionen. Som følge af dette fokus er ét selskab fra P+ Bæredygtigs portefølje placeret på observationsliste mhp. at monitorere selskabet og etablere dialog. Derudover har P+ været i kontakt med 7 kapitalforvaltere, der tilsammen forvalter 9 illikvide fonde med bl.a. investeringer i solenergi.

● ... og sammenlignet med tidligere perioder?

Da CO₂-aftrykket ikke blev opgjort på produktniveau i sidste referenceperiode, kan der for indeværende periode ikke foretages en sammenligning.

I sidste referenceperiode blev der rapporteret på problematiske selskaber identificeret som led i P+'s screening af porteføljen på tværs af produkter, hvilket er ændret i nærværende rapportering til at omfatte identificering af problematiske selskaber for dette konkrete produkts investerbare univers af selskaber. En sammenligning er derfor først muligt til næste rapportering. Derudover er biodiversitet blevet tilføjet som en fra-valgsårsag, samt blevet mere fast forankret og prioriteret i arbejdet med ansvarlighed

I 2023 har P+ tilsluttet sig over dobbelt så mange investorerklæringer og -samarbejder sammenlignet med 2022.

Der blev i 2023 foretaget færre fondsinvesteringer sammenlignet med 2022, og andelen af artikel 8 eller artikel 9 klassificerede investeringer iht. forordning (EU) 2019/2088 (dvs. delvist eller fuldt bæredygtige investeringer) var 3 pct. mindre i 2023. Det skal understreges, at fondsinvesteringer udenfor Europa ikke kan klassificeres efter den nævnte forordning, og der derfor kan være flere bæredygtige investeringer, som blot ikke er omfattet af lovgivningen.

Antallet af danske ejendomme med certificerede energimærker faldt fra 83 til 81 i 2023 sammenlignet med 2022. Dette skyldes salg af ejendomme i referenceperioden.

Da produktet først blev lanceret i sidste referenceperiode, og der derfor var rapporteret på antal dialoger på tværs af alle P+'s produkter, så kan antallet af dialoger i 2023 for dette produkt ikke sammenlignes tidligere rapporteret tal. Dette finansielle produkt har markant færre selskaber i porteføljen og har derfor også færre dialoger.

⁴ Investeringer i fx private equity (aktier i ikke-børsnoterede selskaber), ikke-børsnoterede fonde (herunder kreditfonde), ejendomme, infrastruktur og skov. Investeringer er illikvide, når de ikke er børsnoterede og dermed ikke kan omsættes lige så nemt, da der skal bruges tid på at købe og sælge finder hinanden og bliver enige om den rigtige pris for aktiverne.

⁵ Forkortelse for miljømæssige (Environment), sociale (Social) og ledelsesmæssige (Governance) forhold.

● **Hvad var målene for de bæredygtige investeringer, som det finansielle produkt delvis foretog, og hvordan bidrog de bæredygtige investeringer til sådanne mål?**

Produktet har fokus på at foretage investeringer i fonde og selskaber, som efterlever krav til definitionen for bæredygtige investeringer, jf. artikel 2(17) af forordning (EU) 2019/2088.

Produktet har frem mod 2030 sat sig nedenstående klimamål, som påvirker porteføljen af dette produkt.

Status for produktets klimamål frem mod 2030 er følgende:

1. Klimaneutral portefølje inden udgangen af 2030: Ved udgangen af 2023 var produktets CO₂-aftryk for likvide aktier, likvide erhvervsobligationer og direkte ejede ejendomme 52 pct. end P+'s samlede portefølje på tværs af alle finansielle produkter. Det skal dog understreges, at CO₂-aftrykket svinger med markedsværdien af investeringer, idet det bliver beregnet som CO₂-udledningen fra investeringer pr. mio. DKK. Det vil betyde, at når markedsværdien stiger eller falder, så vil CO₂-aftrykket også stige eller falde
2. Klimavenlige investeringer i fx vedvarende energi skal som minimum udgøre 50 pct. af produktets samlede investeringer i 2030. Der arbejdes p.t. på metoden for at opgøre andelen af klimavenlige investeringer i porteføljen.

For bæredygtige likvide aktier og likvide erhvervsobligationer gælder det, at mindst 20 pct. af omsætningen stammer fra økonomiske aktiviteter, der bidrager til miljømæssige mål som vedvarende energi, CO₂- og energieffektivitet og bæredygtigt landbrug eller sociale mål som uddannelse, ernæring og sygdomsbehandling. Og alle bæredygtige illikvide investeringer har en væsentlig andel af deres aktiviteter inden for de nævnte kategorier. Alternativt skal porteføljeselskabet have en CO₂-reduktionsmålsætning, som er godkendt af Science Based Targets initiative.

Udover at bidrage positivt til et eller flere miljømæssige eller sociale mål, må disse investeringer heller ikke gøre væsentlig skade på et eller flere af sådanne mål, og selskabet bør også følge god ledelsespraksis.

● **Hvordan skadede de bæredygtige investeringer, som det finansielle produkt delvis foretog, ikke i væsentlig grad nogen af de miljømæssige eller sociale bæredygtige investeringsmål?**

Metoden, der anvendes til at opgøre andelen af bæredygtige investeringer, står beskrevet på side 1. For likvide aktier og likvide erhvervsobligationer gælder det, at hvis en investering i en økonomisk aktivitet skal siges ikke at gøre væsentlig skade på et eller flere miljømæssige eller socialt bæredygtige investeringsmål, fordrer metoden, at følgende gør sig gældende:

- Den må ikke have forbindelser til kontroversielle våben

De vigtigste negative indvirkninger er investeringsbeslutningernes betydeligste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer i forbindelse med miljømæssige, sociale og personalemæssige spørgsmål, respekt for menneskerettighederne, bekæmpelse af korrupsion og bekæmpelse af bestikkelse.

- Mindre end 1 pct. af omsætningen må stamme fra udvinding af termisk kul og salg af samme til eksterne parter.
- Må ikke være i en tobaksproducent og mindre end 5 pct. af omsætningen må stamme fra tobaksrelaterede forretningsaktiviteter.
- Den overordnede vurdering af selskabets kontroverser, dvs. negativ indvirkning på sociale eller miljømæssige forhold, må ikke være vurderet som 'alvorlige' eller 'meget alvorlige'. Det svarer til de to mest alvorlige trin i den fire-trinsskala, der benyttes til at vurdere kontroverser.

Særskilt gælder det for illikvide investeringer foretaget efter 2018, at de ovenstående kriterier vurderes at være opfyldt gennem de aftalevilkår P+'s har indgået med fonde/kapitalforvaltere.

Ud fra ovenstående kriterier har ingen af de bæredygtige investeringer i 2023 gjort væsentlig skade på miljømæssige eller sociale bæredygtige investeringsmål.

Iht. P+'s politik for ansvarlige investeringer, som gælder for produktet, er de vigtigste negative bæredygtighedsindvirkninger derudover identificeret, monitoreret og vurderet, både forud for og efter, at nye investeringer blev foretaget i 2023.

Produktets fravalgskriterier, som gør sig gældende og er bindende elementer i investeringsstrategien, bidrog ligeledes til, at både bæredygtige og øvrige investeringer ikke i væsentlig grad skadede nogle af de miljømæssige eller sociale bæredygtige investeringsmål.

Hvordan blev der taget hensyn til indikatorer for negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer?

P+ rapporterer på indikatorer for negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer (PAI-indikatorer), jf. skema 1, 2 og 3 i Bilag I af delegerede forordning (EU) 2022/1288, på tværs af alle aktivklasser af produktet. Datoen for PAI rapportering falder i juni 2024 for referenceperioden 2023. Rapporteringen kan tilgås på P+'s hjemmeside.

Der blev i 2023 taget hensyn til nedenstående PAI-indikatorer på følgende måder:

- Gennem bl.a. fravalg og aktivt ejerskab er der taget hensyn til CO₂-aftryk på likvide aktier og likvide erhvervsobligationer.
- Gennem screeninger, aktivt ejerskab og fravalg er der taget hensyn til overtrædelser af internationale retningslinjer for ansvarlig virksomhedsadfærd, som vedrører menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, miljø og anti- korrupsion, herunder FN's Global Compact principper.
- Gennem udvikling af en helhedsplan for P+'s fortsatte indsats på biodiversitet som en integreret del af arbejdet med ansvarlige investeringer, har P+ skærpet sine tiltag på investeringer med negativ indvirkning på biodiversitetsfølsomme områder.

Negativ indvirkning på bæredygtighedsfaktorer er desuden integreret i P+'s politik for ansvarlige investeringer og indgår i vurderingen af investeringer før og efter de foretages.

- Var de bæredygtige investeringer i overensstemmelse med OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder og FN's vejledende principper om erhvervslivet og menneskerettigheder? Nærmere oplysninger:

Iht. P+'s politik for ansvarlige investeringer, som gælder for produktet, tilstræbes det at etablere strukturer for arbejdet med ansvarlige investeringer, som er på linje med OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder og FN's retningslinjer for menneskerettigheder og erhvervsliv.

P+ monitorerer løbende porteføljen og foretager mindst en gang årligt screening af likvide aktier samt likvide erhvervsobligationer, baseret på data fra ekstern dataleverandør, mhp. at identificere børsnoterede selskaber, der har overtrådt FN's Global Compact principper. Principperne refererer bl.a. til FN's retningslinjer for menneskerettigheder og erhvervsliv.

Udover den årlige gennemgang arbejder P+ også løbende med temaer og enkeltsager, der vedrører overensstemmelse med OECD's retningslinjer samt FN's vejledende principper. P+ har i 2023 haft særlig fokus på solcelleindustrien og investeringers mulige forbindelser til tvangsarbejde i Xinjiang-regionen. Som følge af dette fokus er ét selskab fra P+ Bæredygtigs portefølje placeret på observationsliste mhp. at monitorere selskabet og etablere dialog. Derudover har P+ været i kontakt med 7 kapitalforvaltere, der tilsammen forvalter 9 illikvide fonde med bl.a. investeringer i solenergi.

EU-klassificeringssystemet fastsætter et princip om ikke at gøre væsentlig skade, hvorved investeringer, der er i overensstemmelse med klassificeringssystemet, ikke i væsentlig grad bør skade målene i EU's klassificeringssystem, og der er specifikke EU-kriterier.

Princippet om ikke at gøre væsentlig skade gælder kun for de investeringer, der ligger til grund for det finansielle produkt, og som tager højde for EU-kriterierne for miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter. De investeringer, der ligger til grund for den tilbageværende andel af dette finansielle produkt, tager ikke højde for EU-kriterierne for miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter.

Andre bæredygtige investeringer må heller ikke i væsentlig grad skade miljømæssige eller sociale mål.

Hvordan tog dette finansielle produkt hensyn til de vigtigste negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer?

Hensyn til negative indvirkninger er så vidt muligt en integreret del af P+'s vurdering og monitorering af investeringer i produktet, både før og efter investeringer foretages. P+ rapporterer på indikatorer for negative indvirkninger på bæredygtighedsfaktorer (PAI-indikatorer) på tværs af alle aktivklasser for hele P+. Hensyn til PAI-indikatorer gælder derfor også for dette finansielle produkt. Datoen for rapportering for referenceperioden 2023 falder i juni 2024. Rapporteringen kan tilgås på P+'s hjemmeside.

P+'s metode til at arbejde med produktets negative bæredygtighedsindvirkninger tilstræbes at være på linje med FN's retningslinjer om menneskerettigheder og erhvervsliv samt OECD's retningslinjer for multinationale virksomheder. Derfor tilpasses tilgangen efter investeringens type, struktur samt væsentlighed og sandsynlighed for negative indvirkninger på mennesker, miljø og værdien af investeringen.

P+ prioriterer arbejdet med negative bæredygtighedsvirkninger ved at sammenholde, hvor der er en potentiel væsentlig negativ indvirkning på miljø og mennesker med sandsynligheden for, at den indtræffer.

I overensstemmelse med P+'s politik for ansvarlige investeringer, som gælder for produktet, fokuseres der på, om selskaber i produktets investeringsportefølje har god ledelsespraksis og derved bl.a. forebygger og afbøder negativ indvirkning på menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, klima, miljø, biodiversitet, ansvarlig skat og anti-korruption.

Hvad var dette finansielle produkts største investeringer?

Tabellen nedenfor giver et overblik over produktets 15 største investeringer målt på deres markedsværdi set i forhold til den samlede portefølje. Opgørelsen er pr. den 31. december 2023.

P+ investerer bl.a. igennem investeringsfonde, som f.eks. EMD Inv. Globale Akt. I eller Absalon Loan Fund Class A. En investeringsfond er en pulje af flere investorers penge. P+ er som regel medinvestor og ejer den del af puljen, som P+ har investeret, men P+ også kan være den eneste investor i en fond. Der bliver ikke kigget igennem fonden. Det betyder, at de enkelte investeringer, der er foretaget i fonden, ikke er oplyst.

Hvad de enkelte fonde må investere i, afhænger af deres investeringsmandat. Fonden EMD Invest Verdensindeks har f.eks. mandat til at investere i globale aktier som Apple, Microsoft og Amazon. Hvorimod fonden EMD Invest Danske Akt/2 har mandat til at investere i danske aktier som fx Novo Nordisk, Carlsberg og Mærsk.

P+ investerer også igennem pengeinstitutter som f.eks. Danske Bank A/S eller Nykredit, hvor der investeres direkte i realkreditobligationer og statsobligationer. Fx vil både P+'s investering i en dansk statsobligation og en grøn dansk statsobligation indgå.

Største investeringer	Sektor	% andel af aktiver	Land
EMD Inv. GLAkt. II	Globale aktier	27%	Danmark
Kongeriget Danmark	Danske statsobligationer	16%	Danmark
EMD High Income Credit ESG LGIM	Developed markets noterede obligationer	6%	Danmark
EMD IV Wellington	Emerging markets statsobligationer	4%	Danmark
Forenet Kredit FMBA (Nykredit/Totalkredit)	Realkreditobligationer, indeksobligationer	3%	Danmark
Alcentra Eur Loan F Class II G	Illikvid kredit	3%	Luxembourg
Absalon Loan Fund Class A	Illikvid kredit	3%	Irland
EMD Inv. GLAkt. II	Globale aktier	2%	Danmark
Danske Invest Hedge Fixed Inc.	Kredit hedgefond	2%	Storbritannien
Patrizia Infrastructure Debt	Illikvid kredit	1%	Storbritannien
MOMA Advisors Class A	Kredit hedgefond	1%	Irland
Prime Property Fund Europe SC	Udenlandske ejendomme	1%	Luxembourg
North Haven Secured Credit D	Illikvid kredit	1%	Irland
AXA IM PCS 9	Illikvid kredit	1%	Frankrig
GS Loan Partners 4 Offshore US	Illikvid kredit	1%	USA

Listen omfatter de investeringer, der **udgjorde den største andel af det finansielle produkts investeringer** i referenceperioden: 1/1/2023 - 31/12/2023.

Hvilken andel udgjorde bæredygtighedsrelaterede investeringer?

● *Hvad var aktivallokeringen?*

Aktivallokering beskriver andelen af investeringer i specifikke aktiver.

Produktets investeringer opdeles i en likvid og illikvid portefølje. Den likvide portefølje består af investeringer i fx børsnoterede aktier, børsnoterede erhvervsobligationer, statsobligationer og realkreditobligationer. Den illikvide portefølje består fx af unoterede aktier (private equity), unoterede obligationer, ejendomme, skov, kredit og infrastruktur, herunder inden for sol- og vindenergi.

Andelen af bæredygtige investeringer er pr. 31. december 2023 opgjort til 39 pct. Denne andel er baseret på P+'s eksterne dataleverandørs datagrundlag og metode for screening af likvide aktier, likvide erhvervsobligationer og grønne statsobligationer, samt P+'s vurdering af en andel af de illikvide investeringer i porteføljen.

Andelen af bæredygtige investeringer i produktet er steget fra 9 pct. i 2022 til 39 pct. i 2023. Dette skyldes primært en større porteføljeomlægning, hvor produktet nu bl.a. ejer en større andel af grønne statsobligationer. P+'s eksterne dataleverandør har desuden opdateret sin metode for opgørelse af bæredygtige investeringer. Metoden inkluderer nu også selskaber med et CO₂-reduktionsmål godkendt af Science-Based Target initiative (SBTi), som et kriterie for at bidrage positivt til et miljømæssigt mål.

Desuden indgår en andel af P+'s illikvide investeringer nu også i opgørelsen. Den resterende andel af den illikvide del af porteføljen er på nuværende tidspunkt ikke omfattet i andelen af bæredygtige investeringer pga. utilstrækkeligt datagrundlag.

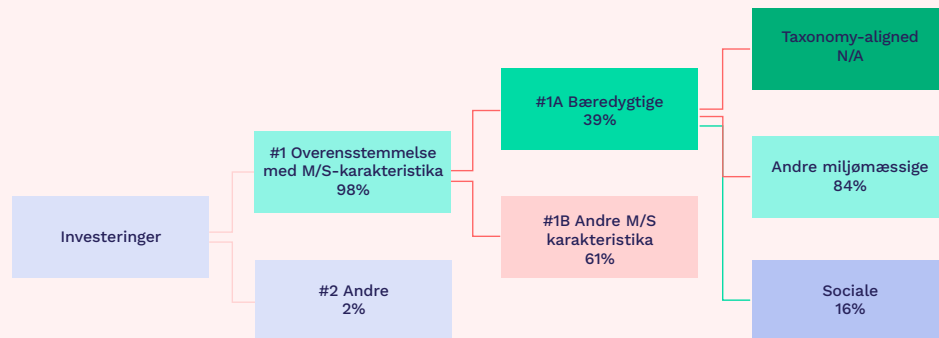
Investeringer igennem fx hedgefonde er ikke inkluderet i opgørelsen over bæredygtige investeringer, da der endnu ikke er taget endelig stilling til, hvordan man behandler disse. Det forventes, at andelen af bæredygtige investeringer (#1A i nedenstående figur) stiger i takt med, at datagrundlaget forbedres, og flere aktivklasser kan inkluderes i opgørelsen. Derfor kan der være investeringer i kategorien "#1B", som p.t. ikke kan opgøres som værende 'bæredygtige' grundet utilstrækkeligt datagrundlag.

Pr. 31. december 2023 er andelen af investeringer, der er i overensstemmelse med miljømæssige eller sociale karakteristika, opgjort som produktets samlede portefølje (opgjort til 98% under "#1"), ekskl. den andel af porteføljen, som ikke er dækket af P+'s politik for ansvarlige investeringer, fx derivater (opgjort til 2% under "#2"). Andelen kan dog ændre sig i takt med, at markedsværdien af investeringerne under "#2" ændrer sig.

For at være i overensstemmelse med EU- klassificeringssystemet omfatter kriterierne for **fossilgas** begrænsninger for emissioner og overgang til fuldt vedvarende energi eller kulstoffattige brændstoffer inden udgangen af 2035. For **atomenergi** indeholder kriterierne omfattende sikkerheds- og affaldshåndteringsregler.

Mulighedsskaben de aktiviteter gør det direkte muligt for andre aktiviteter at yde et væsentligt bidrag til et miljømål.

Omstillingsaktiviteter er aktiviteter, for hvilke der endnu ikke findes kulstoffattige alternativer, og som bl.a. har drivhusgasemissionsniveauer, der svarer til de bedste resultater.

#1 Overensstemmelse med M/S-karakteristika omfatter de af det finansielle produkts investeringer, der anvendes til at opnå de miljømæssige eller sociale karakteristika, der fremmes af det finansielle produkt.

#2 Andre omfatter de resterende investeringer i det finansielle produkt, som hverken er i overensstemmelse med de miljømæssige eller sociale karakteristika eller kan kvalificeres som bæredygtige investeringer.

Kategorien #1 Overensstemmelse med M/S-karakteristika omfatter:

- Underkategorien #1A Bæredygtige omfatter miljømæssige og socialt bæredygtige investeringer.
- Underkategorien #1B Andre M/S karakteristika omfatter investeringer, der er i overensstemmelse med miljømæssige eller sociale karakteristika, som ikke kvalificerer sig som bæredygtige investeringer.

For at være i overensstemmelse med EU- klassificeringssystemet omfatter kriterierne for **fossilgas** begrænsninger for emissioner og overgang til fuldt vedvarende energi eller kulstoffattige brændstoffer inden udgangen af 2035. For **atomenergi** indeholder kriterierne omfattende sikkerheds- og affaldshåndteringsregler.

Mulighedsskaben de aktiviteter gør det direkte muligt for andre aktiviteter at yde et væsentligt bidrag til et miljømål.

Omstillingsaktiviteter er aktiviteter, for hvilke der endnu ikke findes kulstoffattige alternativer, og som bl.a. har drivhusgasemissionsniveauer, der svarer til de bedste resultater.

● **Inden for hvilke økonomiske sektorer blev investeringerne foretaget?**

Investeringerne er foretaget bredt i forskellige sektorer. Den likvide portefølje er bl.a. investeret i sektorer som IT, pengeinstitutter, standardsoftware, halv- lederkomponenter, sundhedsvæsen og sundhedsudstyr.

Den illikvide portefølje er investeret i sektorer som energiforsyning, herunder fremstilling af vindmøller, ejendomme, sundhedsvæsen og IT.

Sektorerne nævnt i den likvide og illikvide portefølje er ikke udtømmende.

Sektorerne er repræsentative for de sektorer, som fylder mere i porteføljerne, når man ser på deres andel i det samlede produkts portefølje.

I hvilket omfang var de bæredygtige investeringer med et miljømål i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet?

Det er på nuværende tidspunkt ikke et tilstrækkeligt datagrundlag til at vurdere overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet. Selskaberne oplyser ikke de nødvendige data i dag, og derfor er data, som i dag er tilgængelig, udelukkende estimeret på baggrund af eksterne dataleverandørs vurdering. Vi mener, det vil være utilstrækkeligt at oplyse om data, som udelukkende er estimeret.

I takt med at EU's lovgivning udvides, og selskaberne selv begynder at oplyse om de nødvendige data, vil vi kunne give bedre oplysninger om omfanget af bæredygtige investeringer med et miljømål i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet. Vi forventer at medtage dette datapunkt, når de nødvendige data er tilgængelige.

● **Inden for hvilke økonomiske sektorer blev investeringerne foretaget?**

Investeringerne er foretaget bredt i forskellige sektorer. Den likvide portefølje er bl.a. investeret i sektorer som IT, pengeinstitutter, standardsoftware, halvleder-komponenter, sundhedsvæsen og sundhedsudstyr.

Den illikvide portefølje er investeret i sektorer som energiforsyning, herunder fremstilling af vindmøller, ejendomme, sundhedsvæsen og IT.

Sektorerne nævnt i den likvide og illikvide portefølje er ikke udtømmende. Sektorerne er repræsentative for de sektorer, som fylder mere i porteføljerne, når man ser på deres andel i det samlede produkts portefølje.

I hvilket omfang var de bæredygtige investeringer med et miljømål i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet?

Det er på nuværende tidspunkt ikke et tilstrækkeligt datagrundlag til at vurdere overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet. Selskaberne oplyser ikke de nødvendige data i dag, og derfor er data, som i dag er tilgængelig, udelukkende estimeret på baggrund af eksterne dataleverandørs vurdering. Vi mener, det vil være utilstrækkeligt at oplyse om data, som udelukkende er estimeret.

I takt med at EU's lovgivning udvides, og selskaberne selv begynder at oplyse om de nødvendige data, vil vi kunne give bedre oplysninger om omfanget af bæredygtige investeringer med et miljømål i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet. Vi forventer at medtage dette datapunkt, når de nødvendige data er tilgængelige.

● **Medførte det finansielle produkt investeringer i aktiviteter relateret til fossilgas og/eller atomenergi i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet⁶?**

Ja

Inden for fossil gas Inden for atomkraft

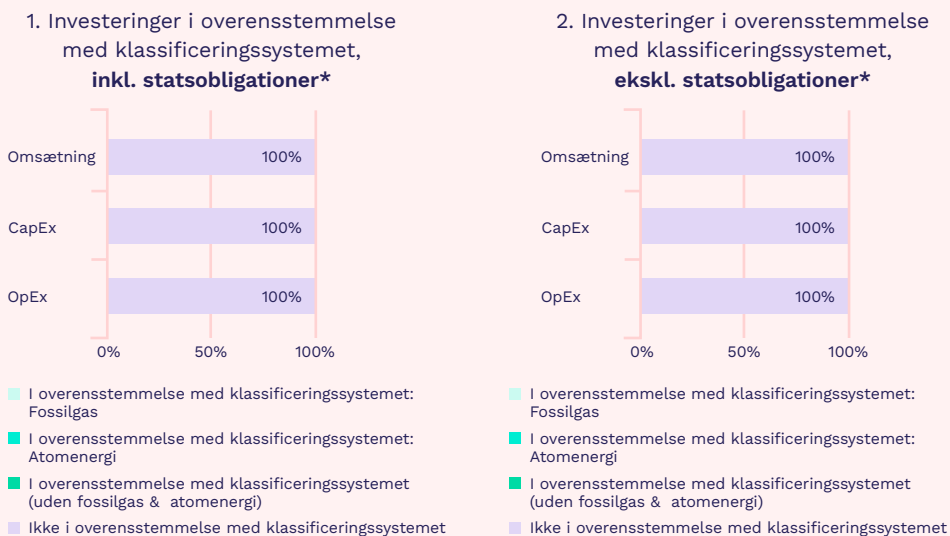
Nej

⁶ Fossilgas- og/eller atomrelaterede aktiviteter vil kun være i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet, hvis de bidrager til at begrænse klimaaendringer ("modvirkning af klimaaendringer") og ikke i væsentlig grad skader noget EU-klassificeringsmål — se forklarende note i venstre margen. Kriterierne i deres helhed for økonomiske aktiviteter inden for fossilgas og atomenergi, der er i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet, er fastsat i Kommissionens delegerede forordning (EU) 2022/1214

Aktiviteter, der er i overensstemmelse med klassificeringssystemet, udtrykkes som en andel af:

- **omsætning**, der afspejler andelen af indtægter fra de investeringsmodtagende virksomheders grønne aktiviteter.
- **kapitaludgifter (CapEx)**, der viser de grønne investeringer foretaget af investeringsmodtagende virksomheder, f.eks. med henblik på omstilling til en grøn økonomi.
- **driftsudgifter (OpEx)**, der afspejler de investeringsmodtagende virksomheders grønne operationelle aktiviteter.

Diagrammerne nedenfor viser med grøn procentdelen af investeringer, der er i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet. Da der ikke findes nogen hensigtsmæssig metode til at bestemme overensstemmelsen med klassificeringssystemet for statsobligationer*, viser det første diagram overensstemmelsen med klassificeringssystemet i forhold til alle det finansielle produkts investeringer, inkl. statsobligationer, mens det andet diagram kun viser overensstemmelsen med klassificeringssystemet i forbindelse med det finansielle produkts investeringer, ekskl. statsobligationer.

*Med henblik på disse diagrammer omfatter "statsobligationer" alle statsengagementer

● **Hvad var andelen af investeringer i omstillingsaktiviteter og muligheds-skabende aktiviteter?**

Overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet opgøres ikke på nuværende tidspunkt og derfor kan andelen af investeringer i omstillingsaktiviteter og muligheds-skabende aktiviteter heller ikke angives.

● **Hvordan var procentdelen af investeringer, der var i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet, sammenlignet med foregående referenceperioder?**

N/A

🕒 **Hvad var andelen af bæredygtige investeringer med et miljømål, der ikke var i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet?**

Andelen af bæredygtige investeringer med et miljømål, der ikke var i overensstemmelse med EU-klassificeringssystemet, har pr. 31. december 2023 været 84 pct.

👤 **Hvilken andel udgjorde socialt bæredygtige investeringer?**

Andelen af socialt bæredygtige investeringer har pr. 31. december 2023 været 16 pct.

er bæredygtige investeringer med et miljømål, der ikke tager hensyn til kriterierne for miljømæssigt bæredygtige økonomiske aktiviteter i henhold til forordning (EU) 2020/852.

Hvilke investeringer blev medtaget under “Andre”, hvad var deres formål, og var der nogen miljømæssige eller sociale minimumsgarantier?

Kategori ”#2 Andre” udgøres bl.a. af derivater. P+'s politik for ansvarlige investeringer, som gælder for produktet, gælder ikke for derivater og indestående ved kreditinstitutter. Derivater som fx rente- eller valutainstrumenter anvendes til at afdække en rente- eller valutarisiko og dermed for at kunne opretholde et passende risikoniveau. I vores opgørelse af investeringer i kategorien ”#2 Andre” anses derivater som investeringer, der ikke bidrager til at opnå miljømæssige eller sociale karakteristika.

Hvilke foranstaltninger er der truffet for at opfylde de miljømæssige og/eller sociale karakteristika i referenceperioden?

I 2023 havde vi stort fokus på at bruge vores indflydelse og udøve aktivt ejerskab for at understøtte en ansvarlig udvikling hos de selskaber, vi investerer i. Vi prioriterede vores aktive ejerskab ud fra en vurdering af de væsentligste negative indvirkninger på miljømæssige og sociale karakteristika. Ud fra dette udøvede vi skærpet aktivt ejerskab både direkte og indirekte gennem kapitalforvaltere og samarbejdspartnere sammenlignet med 2022. Derudover har vi bl.a. fravalgt selskaber med høj CO₂-udledning, fossile selskaber og selskaber med negative indvirkninger på menneskerettigheder. Vi har ligeledes udviklet en samlet helhedsplan, for foranstaltninger vi skal foretage for at reducere vores negative indvirkning på biodiversitet.

Hvordan klarede dette finansielle produkt sig sammenlignet med referencebenchmarket?

Der anvendes ikke et referencebenchmark til at måle de miljømæssige og/eller sociale karakteristika.

- **Hvordan adskiller referencebenchmarket sig fra et bredt markedsindeks?**

N/A

- **Hvordan klarede dette finansielle produkt sig med hensyn til bæredygtighedsindikatorerne for at fastslå, om referencebenchmarket var i overensstemmelse med de miljømæssige eller sociale karakteristika, det fremmer?**

N/A

- **Hvordan klarede dette finansielle produkt sig sammenlignet med referencebenchmarket?**

N/A

- **Hvordan klarede dette finansielle produkt sig sammenlignet med det brede markedsindeks?**

N/A

Referencebenchmarks er indekser til måling af, om det finansielle produkt opnår de miljømæssige eller sociale karakteristika, det fremmer.

Billeder

Forside: iStock.com/AleksandarNakic

s. 4: Sander Weeteling/Unsplash

s. 10: Marek Piwnicki/Unsplash

s. 13: Fischer Lightning. Fotograf: Thomas Mikkelsen, GØ Studio

s. 14: Grant Durr/Unsplash

s. 18, 27, 31, 34, 40, 43, 50, 52: Jakob Dall

s. 20: [iStock.com/Lame Photographer](https://iStock.com/LamePhotographer)

s. 23: Peter Hove Olesen/Politiken/Ritzau Scanpix

s. 24: Chris F/Pexels

s. 28: iStock.com/pixdeluxe

s. 32: iStock.com/serts

s. 37: iStock.com/ertyo5

s. 48: iStock.com/dragana991

P+

Pensionskassen for Akademikere
Dirch Passers Allé 76
2000 Frederiksberg

www.pplus.dk
kontakt@pplus.dk
+45 3818 8700
CVR-nr. 19676889

Ansvarlig pension til dem,
der former Danmark